

Nils Henrik Solum

Sensorordninger i høyere utdanning – kartlegging av status og utviklingstrekk ved 10 institusjoner

© NIFU STEP Norsk institutt for studier av forskning og utdanning /
Senter for innovasjonsforskning
Hegdehaugsveien 31, 0352 Oslo

Arbeidsnotat 17/2005
ISSN 1504-0887

For en presentasjon av NIFU STEPs øvrige utgivelser, se www.nifustep.no

Forord

NIFU STEP har på oppdrag av Utdannings- og forskningsdepartementet kartlagt hvordan et utvalg universiteter og høyskoler har lagt opp sine sensorordninger i etterkant av den økte valgfrihet institusjonene nå har på dette punktet. Kartleggingen har vært gjennomført i et begrenset tidsrom i mai-juni 2005, og representerer en første oversikt over hvordan eksamen gjennomføres i høyere utdanning i etterkant av Kvalitetsreformen.

Arbeidsnotatet er skrevet av Nils Henrik Solum. En takk rettes til Per Olaf Aamodt for kommentarer og innspill underveis.

Oslo, juli 2005

Petter Aasen
Direktør

Bjørn Stensaker
Forskningsleder

Innhold

Bakgrunn	1
Forståelsesramme for oppdraget	1
Oppdragets natur og omfang	1
Utvalg av enheter	2
Felles rammeverk.....	2
Ordninger, typer og omfang	3
Forskrifter og retningslinjer	6
Tilsyn og kvalitetssikring	7
Økonomi og ressursbruk.....	8
Oppsummering.....	9
Vedlegg – oversikt over ulike ordninger.....	11

1. Bakgrunn

Forståelsesramme for oppdraget

Oppdragets natur og omfang

Utdannings- og forskningsdepartementet har bedt NIFU STEP om en kartlegging av sensorordningene som nå praktiseres i høyere utdanning. Bakgrunnen for kartleggingen er et ønske om å avdekke mulige tendenser i lærestedenes forståelse og praktisering av sensorordningen, herunder å bidra til å øke kunnskapen om gode ordninger som eksisterer.

Siden valgfriheten knyttet til sensorordningene særlig gjelder lavere grads studier, fokuserer dette arbeidsnotatet særlig på ordningene på bachelorgrad, men der også høyere grads studier er forsøkt inndekket. Arbeidsnotatet har tre formål;

1. Å identifisere og systematisere hvilke typer av sensorordninger som nå eksisterer både på lavere og høyere grads studier
2. Å kartlegge omfanget av de ulike typene sensorordninger
3. Å analysere i hvilken grad sensorordningene er formalisert i forskrifter og eventuelt koplet til institusjonenes kvalitetssikringssystem

Spørsmål 2 vil være en naturlig oppfølging og systematisering av funnene i spørsmål 1. Fokus vil være på lavere grads ordninger, da prinsippet for sensur innen høyere grads ordninger er direkte omtalt i Universitets- og høyskoleloven (UHL). Man har også, gjennom intervjuer, søkt å vurdere ordningens forankring i de ulike organisasjonene. Med dette menes i hvilken grad ordningen er formalisert, sentralisert eller delegert, spesifisert og nedtegnet eller generell og åpen for individuell praksis. Det er også vurdert i hvilken grad det er foretatt noen effekt/konsekvensutredning eller evaluering av ordningene så langt.

Kartleggingen har vært gjennomført gjennom samtaler med hovedsakelig administrativt personale ved de forskjellige institusjonene. Det dreier seg om semi-strukturerte telefonintervjuer med personale med kjennskap til sensorordningene. Utvalget av de konkrete kontaktpersonene ble gjort av enhetene sentralt, eller gjennom kontaktinformasjon fra deres websider. I det store og det hele, på ett unntak nær, var informantene svært villig til å uttale seg og forstod raskt formålet med samtalen. I tillegg så er det hentet inn en del dokumentasjon fra enhetenes og andres websider, i form av forskrifter, retningslinjer og andre bestemmelser som kunne gi et bilde av enten ordningene direkte eller av rammebetingelsene for de ulike (under)enhetene. I denne fremstillingen vil vi dog understreke at materiale

presenteres i den form slik det er oppfattet av forfatteren og ikke nødvendigvis som ordrette sitater. Vi mener imidlertid at innholdet i beskrivelser og kommentarer som ble gitt gjennom intervjuene er korrekt gjengitt.

Denne rapporten består av to deler, den første er en kortfattet oppsummering og analyse av de viktigste funnene fra kartleggingen. Den andre delen er en opplistet oversikt over ulike ordninger ved de ulike institusjonene. I denne oversikten inngår det elementer fra alle kildene nevnt i avsnittet over. Når det gjelder de skriftlige kildene, er det store variasjoner i informasjonen som gis om sensorordningen på fagnivå. I de tilfeller sensorordninger er nevnt spesifikt så er dette inkludert, men *uten at denne oversikten er total og uttømmende*. Da noen institusjoner inkluderer denne type informasjon i mange av fagplanene, mens andre kun gir detaljer i enkelte tilfeller er informasjonsmengden ikke nødvendigvis en indikator på omfanget av de ulike ordningene. Ved noen institusjoner er det instruksjoner som går ut på at ordningene skal omtales i fagplaner eller studieplaner uten at det dermed lot seg gjøre å finne denne informasjonen i disse planene. Årsaken kan skyldes blant annet at noen kun oppgir ordningene der disse skiller seg fra "standardpraksis", men også rett og slett at detaljgraden og informasjonen i slike planer og i studiehåndbøker er avhengig av den enkelte fagansvarliges innsats og derfor svært varierende. Oversikten er også supplert med informasjon fra telefonintervjuene.

Utvalg av enheter

Enhetene som ble inkludert i undersøkelsen ble valgt ut etter en diskusjon mellom prosjektdeltagere. Kriteriene var å velge enheter slik at man fikk en viss spredning geografisk, faglig, størrelsesmessig og organisasjonsmessig. De enhetene som er kartlagt er:

- Universitetet i Oslo (heretter betegnet UiO)
- Universitetet i Bergen (UiB)
- Universitetet i Stavanger (UiS)
- Høgskolen i Lillehammer (HiL)
- Høgskolen i Bodø (HBO)
- Høgskulen i Sogn og Fjordane (HSF)
- Norges Handelshøyskole (NHH)
- Høgskolen i Oslo (HiO)
- Høgskolen i Nesna (HiNe)
- Høgskolen i Østfold (HiØ)

Felles rammeverk

Det er svært ulik praksis med tanke på utforming av retningslinjer eller forskrifter for de ulike institusjonene, utover de rammer som gis i UHL. I tillegg er det svært ujevnt i hvilken grad enhetene har et sentralt rammeverk for alle underenheter, som avdelinger, fakulteter, institutter og lignende. Den avgjørende myndighet er svært ofte lagt til fakultetsnivå eller tilsvarende, men den praktiske utforming og gjennomføring finner sted på

institutt eller endog fagnivå. Ofte er det fagpersonalet som foreslår sensorer. I mange tilfelle opereres det med et minimumsnivå som den konkrete ordningen må forholde seg til, mens det gis rom for å utarbeide sensorordninger som inneholder flere momenter enn minimumsordningen. Loven spesifiserer i dag kun at

”Styret oppnevner sensor ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høgre grad¹.”

Dette er alle respondentene klar over og det gir rom for store variasjoner av den konkrete utformingen. Når det gjelder formuleringen i det første avsnittet i den samme paragrafen, om at det ”skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene” er det litt mer usikkerhet og variasjon både når det gjelder hva ordlyden betyr og konsekvensen for innføring av ulike tilsynsordninger.

2. Ordninger, typer og omfang

Det praktiseres nå en rekke ulike sensorordninger, helt generelt kan det sies at det spenner mellom enkeltksamener utformet og vurdert av en faglærer uten innvirkning fra andre til en tradisjonell vurdering utført av en kommisjon sensorer uten tilknytning til enheten som avholder eksamen. På mange institusjoner praktiseres det ordninger over hele spekteret, enten basert på eksplisitte og kodifiserte kriterier på den ene siden eller på sedvaner og kanskje usystematisk etablerte praksiser på den andre. Med ”usystematisk” menes her ordninger som er blitt fast praksis uten at det har vært gjenstand for en forutgående vurdering.

Ingen enheter praktiserer en rendyrket ordning, men noen er mer enhetlig enn andre. Der for eksempel NHH i stor grad praktiserer en to-sensor ordning med ekstern sensur, finnes det ved HiO eksempler på bruk av alle ordninger mens det utdanningsvitenskapelige fakultet ved UiO stort sett benytter interne sensorer kombinert med en form for tilsynsordning. Det var ingen institusjoner som utelukkende benyttet kun én intern sensor uten noen form for korrigerende tiltak på institusjonsnivå. For enkelte fag, kurs eller delemner så forekommer det at sensur i det store og det hele gjennomføres av faglærer alene. For å lette gjennomgangen vil vi her antyde de mest brukte ordningene, men vil altså understreke at det er store variasjoner og at det er mer snakk om gradvise overganger enn om klart atskilte kategorier.

¹ § 50. Eksamen og sensur. LOV 1995-05-12 nr 22: Lov om universiteter og høyskoler.
<http://www.lovdata.no/all/hl-19950512-022.html>

Tabell 1: En enkel typologi over ulike sensorordninger

	Sensor	Kontrollordning	Annet
I	Kun intern sensor	Ingen	Lab-kurs, obligatoriske øvelser, deksamener, "pre-eksamens-screening" (preklinisk)
II	Flere interne sensorer	Bytte av oppgaver på tvers av "klasser" eller studentgrupper. Man søker å unngå å sensurere "egne" studenter.	Større kull på store fag?
III	En eller flere interne sensorer med ekstern kontroll	Ekstern sensor vurderer eksamensform, utforming, karaktersetting	Enkelteksamener og/eller "programnivå"
IV	En eller flere interne sensorer med ekstern sensor	Stikkprøver-utvalg gis til ekstern sensor for aktiv karaktersetting	Utvalget kan bestemmes av forhåndsdefinerte kriterier som størrelse på kullet, andel av besvarelsene, ved tvilstilfeller eller ved stryk
V	En eller flere interne sensorer med ekstern kontroll og sensur	Stikkprøver-utvalg gis til ekstern sensor og sensor vurderer og gir karakterer til enkeltbesvarelser	Utvalget kan bestemmes av forhåndsdefinerte kriterier som størrelse på kullet, andel av besvarelsene, ved tvilstilfeller eller ved stryk
VI	Intern og ekstern sensor, kommisjon, bedømmelseskomité	Alle gis til minst én ekstern sensor	Kan fininndeles: Ekstern for instituttet, delvis ekstern (f.eks. tillatt med IIer stilling), ekstern for institusjonen

Når det gjelder omfanget av de ulike ordningene så er det i det store og det hele (igjen) svært variert. Selv ned på kursnivå vil man finne ulike ordninger innenfor samme kurs i løpet av et semester, slik som mappevurdering med ordning I (se tabell 1), og del- og slutteksamener med ordning II eller III. Eksempelet under er hentet fra et kurs i medieproduksjon ved HiO.

Medieproduksjonen leveres som ett prosjektorganisert arbeid i grupper på minimum tre og maksimum fem studenter. I tilknytning til dette prosjektet vil det være mindre skriftlige oppgaver underveis, der studentene skal gjøre rede for ulike sider ved prosjektarbeidet, herunder manuskisse, produksjonsplan og vurdering av gruppeprosessen. Disse deloppgavene godkjennes av faglærer. Avsluttende vurdering i emnegruppa består av to deler: gruppas medieproduksjon og individuell muntlig høring. Det benyttes ekstern sensor for begge eksamensdeler. Gruppas medieproduksjon skal presenteres for et publikum med intern og ekstern sensor til stede. Deloppgavene leveres inn som en del av produksjonen².

De mest omfattende ordningene på lavere grad er anslagsvis av typen II-IV om man snakker om typer ordninger som praktiseres. Om man snakker om institusjonsnivå så er det ingen som utelukkende praktiserer én ordning, med unntak av enkelte av profesjonsstudiene, særlig medisin og odontologi, som har i hovedsak har opprettholdt ordningen med både ekstern og intern sensur. Likevel så er det slik at også på disse enhetene har man innslag av faglærervurdering, særlig i vurdering av "skikkethet", det vil si ulike former for "screening" av studenter før de gis tillatelse til å gå opp til eksamen, godkjenning av obligatoriske kurs eller liknende. Om man derimot snakker om brukshyppighet vil nok intern sensur være svært utstrakt da disse fagene ofte har mange deksamener, gruppearbeid, mappevurderinger og et større

² For flere eksempler, se vedleggene

antall bedømmelser per student enn fag som benytter andre ordninger (se tabell 2).

Tabell 2: *En oversikt over sensorordningene ved et utvalg utdanningsinstitusjoner*

Institusjon	Avdeling	Ordning
HBO	Avdeling for fiskeri- og naturfag	Alle
HBO	Avdeling for samfunnsfag	Alle
HBO	Handelshøgskolen i Bodø	Alle
HBO	Profesjonshøgskolen	Alle
HiL	Hele institusjonen	Alle
HiNe	Hele institusjonen	Gammel
HiO	ØKS	Alle
HiO	LU	Alle
HiO	SU	Alle
HiO	EST	Alle
HiO	JBI	Alle
HiO	HF	Alle
HiO	IU	Alle
HiØ	Hele institusjonen	Gammel
HSF	Hele institusjonen	Gammel
NHH	Hele institusjonen	Gammel
UiB	Det juridiske fakultet	Alle
UiB	Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	Alle
UiB	Det historisk-filosofiske fakultet	Gammel
UiB	Det medisinske fakultet	Gammel
UiB	Det odontologiske fakultet	Gammel
UiB	Det psykologiske fakultet	Gammel
UiB	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Gammel
UiO	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Alle
UiO	Det medisinske fakultet	Gammel
UiO	Det odontologiske fakultet	Gammel
UiO	Det humanistiske fakultet	Ny
UiO	Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	Ny
UiO	Det utdanningsvitenskapelige fakultet	Ny
UiS	Det humanistiske fakultet	Alle
UiS	Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet	Gammel
UiS	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Ny

I tabell 2 over er det viktig å merke seg at i prinsippet kunne omtrent alle enheter settes opp med bruk av alle ordninger. Tabellen gir derfor en oversikt over den tentativt hyppigste ordningen, der "Ny" tilsvarer hovedsakelig bruk av intern sensor, mens "Gammel" tilsvarer "ordning VI" med eksterne sensorer. I de tilfeller det står "Alle" betyr det at det er vanskelig å peke på en bestemt praksis som er felles for hele institusjonen, men det kan være enkelte ordninger som dominerer for eksempel på institutt- eller fagnivå uten at det har vært mulig å slå fast innenfor rammene av denne undersøkelsen.

For ordninger som gjelder kurs på *høyere grad* er det svært liten variasjon. Ingen har nevnt andre ordninger enn ekstern sensor, med henvisning til UHL. Eksempelet her er hentet fra UiO.

Det skal alltid benyttes minst to sensorer ved sensur av mastergradsoppgaver. (...) Ved vurdering av mastergradsoppgave skal det alltid være minst en ekstern sensor (jf Lov om universiteter og høyskoler § 50, punkt 2)³

³ Fra retningslinjer for SV-fakultetet, UiO. Se vedlegg.

3. Forskrifter og retningslinjer

Det er igjen ulik praksis når det gjelder detaljnivå, gyldighetsnivå og omfang av forskrifter og eller retningslinjer fra enhet til enhet. Enkelte opererer med svært detaljerte retningslinjer som gjelder uniformt for hele enheten. UiB opererer med ”Retningslinjer for ekstern sensorordning ved Universitetet i Bergen”, der det heter at:

Eksterne sensorar skal bidra til å sikre kvaliteten på studiet og rettstryggleiken for studentane ved å:

- I vurdere studentane sine faglege prestasjonar, og
- II evaluere vurderinga eller vurderingsordningane.

Ekstern sensor med oppgåver som under I, blir engasjerte av det enkelte fagmiljøet og utfører oppgåvene sine normalt som medlem i ein eksamenskommissjon. For ekstern sensor med oppgåver som under II, heretter kalla programsensor, gjeld retningslinjene nedanfor.⁴

De resterende retningslinjene er relativt detaljerte, men dekker det som man i andre tilfeller kaller tilsynsordning, og som på UiB heter programsensor. Med andre ord stilles instituttene svært fritt når det gjelder valg av selve sensorordningen, men har klare instruksjoner for hva som skal gjøres på fag som eventuelt benytter seg av ordning II i retningslinjene over.

Stort sett viser vår undersøkelse at det er utarbeidet detaljerte forskrifter som gjelder alle underenheter. Forskriftene er imidlertid fleksible i den forstand at de for det første angir minimumskriterier som gir rom for fagspesifikke tilpasninger. For det andre dekker de ikke alle sider ved sensorordningen, noe som krever utfyllende retningslinjer på fagnivå. Høgskolen i Østfold krever for eksempel at ”Det skal benyttes ekstern sensor på minst 30% av de eksamener som inngår med egen karakter på vitnemålet⁵.” Det er også ofte en formulering som innbefatter at eksamensform skal presiseres i studieplaner eller fagplaner eller liknende:

”Det skal fremgå av studieplanen for hvert enkelt studium hvilken vurderingsform som skal benyttes i de ulike emner⁶”

Det virker likevel som det ikke er regelen at sensorordningen inkluderes i studieplanene. Svært ofte vil disse informere om eksamen i form av avviklingsformat, slik som hjemmeeksamen, mappevurderinger etc. På enkelte institusjoner er det i større grad praksis å inkludere opplysninger om sensorform i tillegg, særlig ved noen avdelinger på Høgskolen i Oslo. På andre institusjoner er sensorordning ikke spesifikt nevnt som en del av informasjon om eksamensordning og sensorordning blir dermed i mange

⁴ ”Retningslinjer for ekstern sensorordning ved UiB”, (Fastsett i notat frå rektor og universitetsdirektør, datert 16.04.04)

⁵ <http://www.adm.hiof.no/~fa/studier/eksamen/>

⁶ Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)

tilfeller enten glemt, oversett eller bevisst utelatt. Eksempelet under er hentet fra UiO.

”§ 4. Studieplan.

Fakultetet fastsetter studieplan for emner med inntil 10 vekttall og fakultetet selv for øvrige fag og emner, i samsvar med eventuelle nasjonale rammeplaner. Studieplanen må omfatte bestemmelser om mål og nivå for studiet; hvordan studiet er bygget opp; hvilke krav som settes til forkunnskaper, herunder forberedende prøver; eventuelle krav om obligatorisk undervisning, kurs og praksis, hva slags undervisning og eksamen som gis; hvilke semestre det er undervisning og eksamen; i hvilket tidsrom av et semester/en termin de ordinære eksamener holdes og studiets innhold/kunnskapskrav. For studiene ved Senter for utvikling og miljø og ved Senter for kvinneforskning fastsetter senterets styret selv studieplanen.⁷”

Når det gjelder iverksetting av ordninger, eller konkret utforming så er det også store variasjoner. Det generelle bildet viser et system der sentralledelsen setter et minimumsformat, og der avdelinger eller fakultet i ulike grad konkretiserer dette i retningslinjer for alle underliggende enheter. Ofte er dette retningslinjer som igjen er svært åpne for individuelle tilpasninger på institutt-, fag- eller kursnivå. Den formelle beslutningstaker er som regel fakultet eller avdeling, mens det i de fleste tilfeller er lavere nivåer som foreslår den konkrete utformingen og personene som skal oppnevnes. I enkelte tilfeller er det andre organer involvert, slik som de tverrfaglige (nivåinndelte) programutvalgene ved NHH.

Tilsyn og kvalitetssikring

Forståelsen av hva som ligger i lovens formulering om vurdering av vurderingsformene er ikke entydig. I hovedsak er det introdusert, eller på vei, rutiner som skal korrigere eventuelle problemer med sensurarbeidet. Variasjonene er igjen mange, fra en nærmest ”klassisk” ekstern sensur av oppgaver, via kontrollsensur, vurdering av eksamensutforming til en større overordnet oppsynsfunksjon med utvidede rapporteringsplikter oppover i enheten. Tilsynsordninger kan være iverksatt, men da ikke knyttet opp til en formalisert kvalitetsvurdering, i mange tilfeller knyttet opp til vurderingen av tvilstilfeller eller vanskelige karakterfastsettelse:

Ekstern sensor vurderer eksamens og sensur-ordninger, vurderingskriterier og når det er tvil om en kandidat har bestått. Man kan vurdere hele opplegget for en modul og i tillegg kan man be eksterne sensorer foreta en ekstra sensur for å vurdere om hovedsensur ligger på et riktig nivå. Denne sensuren opplyses kun internt til avdelingen, ikke til kandidatene⁸.

Utdraget over er fra HiO som praktiserer noe som kan kalle seg blanding av tilsynsformer og aktiv sensurering, og benytter seg stort sett av alle former

⁷ FOR 1997-03-11 nr 243: Forskrift for studiene ved Universitetet i Oslo, <http://www.lovddata.no/for/sf/uf/xf-19970311-0243.html>

⁸ Se vedlegget: HiO - ØKS

for sensorordninger, mens utdraget under er fra UiO som har relativt omfattende instruksjoner for tilsyn:

Tilsynssensor skal føre tilsyn med og evaluere vurderingsopplegget og vurderingsprosessen innenfor et emne, en emnegruppe, et fag eller et program, og skal vurdere:

I de tilfeller hvor tilsynssensor fører tilsyn med en emnegruppe eller et program, skal hun/han også vurdere funksjonaliteten av emner innenfor rammen av programmet/emnegruppen.

(...)Tilsynssensor skal:

Møte fakultetet og/eller institutt/fagmiljø/program minst en gang årlig for å drøfte og gi råd i saker eller problemstillinger som gjelder vurdering av studentprestasjoner (utforming av eksamensoppgaver, veiledning av interne sensorer m.m.), og andre forhold knyttet til kvaliteten av de aktuelle studietilbudene (undervisningsopplegg, struktur, innhold).

I dette programmet er også rapporteringssystemet innbefattet i retningslinjene. Disse retningslinjene er likevel ikke implementert samtidig og overalt på hele universitet, for eksempel skal studiedekanen ved medisinsk fakultet ”drøfte prinsipper for bruk av eksterne sensorer (både bedømmer- og tilsynssensorer) med programlederne i løpet av våren 2005, med sikte på implementering fra nyttår 2006”. Som sagt er denne delen av reformen gjennomført i ulik grad nærmest fra institutt til institutt, for ikke å si enhet til enhet.

4. Økonomi og ressursbruk

Ordningene er selvsagt relativt nylig innført eller under innføring. I og med at økonomisk effektivisering har vært et av hovedmomentene ved innføringen av det nye lovverket så har vi likevel spurt om det er gjennomført konkrete analyser av kostnadene ved de ulike ordningene. I tillegg så er det spurt om det foreligger noen formelle bindinger mellom økonomi og ordningene, for eksempel ved at avdelinger eller institutter får konkrete budsjettmidler eller rammer å forholde seg til. Det er vårt bestemte inntrykk at sensorordningene i seg selv ikke styres direkte gjennom slike økonomiske mekanismer. Det er med andre ord lite *konkrete* krav til sammenstilling av økonomiske rammer og kostnadene ved de ulike sensorordninger.

Interne sensorer blir ofte dyrere enn det ser ut ved første øyekast ettersom disse skal ha "påslag", dvs dekke forberedelser, møtetider og annet (i tillegg til subsidiærkostnader om det brukes ordinær arbeidstid). For eksterne sensorer gjelder i større grad at brutto tid = netto tid og det er det...⁹

Når det gjelder eventuelle kostnadsanalyser eller prognoser så rapporteres det om liten bruk av slike ordninger eller verktøy. I de tilfellene som det blir

⁹ Kommentar fra telefonsamtale med sensuransvarlig, se vedlegg

nevnt antydes det litt ulike resultater. Ett fakultet nevnte at de er i ferd med å ta i bruk et nytt ressursstyringssystem. Systemet (og ordningene) er fortsatt for nye til å kunne si noe sikkert, men resultatene kan tyde på at de som bruker to sensorer, hvorav en er ekstern, har større kostnader. Andre påpeker at det ikke nødvendigvis er større reelle *kostnader* med eksternsensur, selv om budsjettutgiftene er mer synlige, ettersom man må ta i betraktning faktorer som bruk av intern arbeidstid til internsensur (som ellers ville blitt brukt til annet arbeid). Med andre ord har ordningen kanskje større effekter på *budsjettet* enn på *funksjonene*. Med det så menes at en ved å gjennomføre interne sensur endrer *prioriteringene* i den enkeltes arbeidstid, *øker belastningen* på fagpersonale eller *skyver unna* oppgaver som tidligere ble prioritert. Uansett, så er hovedinntrykket at det er i liten grad foretatt noen ressursbruk- eller effektmålinger, eller kostnadsanalyser av sensorordningene ennå.

5. Oppsummering

Hovedinntrykket er at mange av institusjonene er fornøyd med sensorordninger som innebærer fleksibilitet. De institusjoner som har beholdt utstrakt bruk av ekstern sensur på alle nivåer var særlig opptatt av legitimiteten ved bruk av ekstern sensor. På disse enhetene ble det opplevd lite press for å spare inn penger og det ble uttrykt at enigheten var stor både blant personale og studentmassen om behovet av (og følgelig verdien) eksterne kontrollmekanismer. Samtidig bør det her understrekes at utvalget av informanter har vært begrenset, og at man i hovedsak har innhentet informasjon fra administrativt ansatte.

Det er foreløpig igangsatt få, om noen, konkrete evalueringer av kostnader eller effekter av de ulike ordningene. For mange er ordningene så nye at det ikke har vært relevant å sette i gang ”effektmålinger” på dette tidspunktet. I tillegg ble det bemerket at i og med det var en rekke endringer som finner sted som følge av reformen er det ikke enkelt å tilskrive eventuelle effekter spesifikke årsaker. Ett eksempel som ble nevnt er at om man skulle finne at det er nivåforskjeller i karaktertildelingen sammenliknet med tidligere praksis kan dette like mye skyldes usikkerhet rundt den nye karakterskalaen som den konkrete sensorordningen. Når det gjelder mer omfattende tilsynsordninger eller kvalitetssikringssystemer er dette noe som de fleste steder er i ferd med å innføres (i løpet av 2005).

Utover at profesjonsfagene i større grad benytter eksterne sensorer for de fleste av sine vurderinger er det lite som tyder på at spesifikke ordninger er avhengig av *karaktéristiske egenskaper* ved institusjonen så som størrelse, type (om det er høyskole eller universitet), eller lokalisering. En faktor som kan ha innvirkning er i hvilken grad lærestedene har implementert nye og hyppigere vurderingsformer som utstrakt bruk av deleksamen, mappevurderinger og så videre. I disse tilfellene er det dog ofte beholdt en form for avsluttende eksamen som vurderes på en annen måte enn de små

delene, og man har *for hvert kurs* ulike eksamensformer som benytter seg av forskjellige vurderingsformer.

Alt i alt så eksisterer det en rekke ulike ordninger, og fleksibilitet oppfattes som et gode. Det er relativt lite fokus på kostnadssidene, mer på praktisk gjennomføring og legitimitet. Den mest avgjørende faktoren som bestemmer vurderingsform er nok kursenes størrelse og antallet vurderinger som gjennomføres. En ytterligere omlegging til en mer kontinuerlig og hyppigere vurdering vil nok derfor føre til enda større diversifisering av sensurordninger. Spørsmålet blir da om den store variasjonen tilsier at det bør formaliseres krav til for eksempel konkret utforming av faste sensurordninger, eventuelle kriterier for bruk av ulike ordninger og/eller dokumentasjon av hvilke ordninger som praktiseres. Utgangspunktet må også være at dette må gjøres på *fagnivå* om fleksibiliteten i systemet skal beholdes og et slikt arbeid vil derfor kunne påføre enhetene nye kostnader.

Vedlegg – oversikt over ordninger

I den følgende oversikten er det oppsummert informasjon om de ulike institusjonenes ordninger. Her må det understrekes at oversikten er basert på *utdrag* fra tilgjengelig skriftlige kilder og supplert med informasjon som er samlet inn gjennom telefonsamtaler. Det nedenstående er dermed *ikke direkte sitater*, men et forsøk på å formidle vår forståelse av situasjonen på grunnlag av respondentenes uttalelser. Med andre ord, betyr et fravær av detaljert informasjon ikke nødvendigvis at dette ikke finnes, ei heller at er mengden informasjon noen indikator på svarenes kvalitet eller uttømmenhet.

Vi vil også understreke at oversikten ikke er uttømmende med tanke på antall kurs som tilbys eller antall besvarelser som blir bedømt på hver enhet. I noen tilfeller er det kun nevnt eksempler på ordninger der ekstern sensor er nevnt (ordning III til VI i tabellen over), ved flere enheter så er for eksempel intern evaluering standard bedømmelsesmåte og sensorordning nevnes ikke eksplisitt unntatt når denne inkluderer en form for ekstern evaluering. En total og komplett oversikt krever en langt mer utfyllende informasjonsinnhenting og disse sidene gir derfor kun eksempler på de ordninger som praktiseres.

Bakgrunn

Stor grad av autonomi, det er ikke sentraliserte instruksjoner. Avdelingene vedtar og gjennomfører de ulike ordningene.

Forskrift/retningslinjer

§ 9 Sensur

Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte. Ved eksamen eller prøve der resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium, oppnevner avdelingsstyret, eller etter delegering dekan, sensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærere/faggruppe.

Avdelingsstyret fastsetter bruk av intern og ekstern sensor i samsvar med retningslinjer fastsatt av styret.

Ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høgre grad skal det være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern.

(Fra 1 august 2005) KAP. 6 SENSUR, KLAGE, VITNEMÅL, PRIVATIST

§ 26 Sensur

(1) Ved eksamen eller prøve der resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium, oppnevner avdelingsstyret, eller etter delegering dekan, sensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærere/faggrupper.

(2) Bruk av sensor skal gå fram av fag- eller studieplan.

(3) Ved eksamen der det er mer enn en sensor og det ikke blir oppnådd enighet om karakterfastsetting, skal det oppnevnes en ny sensor som avgjør saken

ForskriftURL

<http://www.hio.no/content/view/full/5485>

Sensurordning

De enkelte studie/fagplaner utarbeides av fagansvarlige og godkjennes av avdelingsstyret.

Sensur med deltagelse av ekstern sensor er hovedsakelig basert på ett av tre formater:

- 1) Vurdering av alle besvarelser ("gammel ordning")
- 2) Ekstern sensor vurderer eksamens og sensurordninger, vurderingskriterier og når det er tvil om en kandidat har bestått.
- 3) Vurderer hele opplegget for en modul.

I tillegg kan man be eksterne sensorer foreta en ekstra sensur for å vurdere om hovedsensur ligger på et riktig nivå. Denne sensuren opplyses kun internt til avdelingen.

Studieplan for Bachelor i økonomi og administrasjon

Vurdering og eksamensordning I valg av vurderingsformer ser vi hvert studieår som en helhet. Vurderingsformer og arbeidskrav vil bli tilpasset det som er mest hensiktsmessig både faglig, pedagogisk og praktisk. Som en generell regel vil tradisjonelle sluttksamener sees på som mest hensiktsmessig på innføringskurs med mange studenter, mens mappevurdering og andre vurderingsformer i større grad brukes på høyere nivå og i kurs med mindre grupper av studenter. Det vektlegges at studentene totalt sett i løpet av studieåret skal ha jevnlig innleveringer både av individuelle oppgaver og gruppeoppgaver med tilbakemeldinger fra faglærere. Vi ser fagene i hvert studieår i sammenheng slik at arbeidsbyrden fordeles best mulig ut over hele studieåret for studentene. Ekstern sensor vil brukes aktivt for kontroll av studieopplegg og til vurdering av eksamen. Måten ekstern sensor brukes på, vil variere fra fag til fag avhengig av faglig og pedagogisk opplegg.

Bachelor i revisjonsfag

I valg av vurderingsformer ser vi hvert studieår som en helhet. Vurderingsformer og arbeidskrav vil bli tilpasset ut fra det som er mest hensiktsmessig både faglig, pedagogisk og praktisk. Som en generell regel vil tradisjonelle sluttksamener sees på som mest hensiktsmessig på innføringskurs med mange studenter, mens mappevurdering og andre vurderingsformer i større grad brukes på høyere nivå og i kurs med mindre grupper av studenter. Det vektlegges at studentene totalt sett i løpet av studieåret skal ha jevnlig innleveringer både av individuelle oppgaver og gruppeoppgaver med tilbakemeldinger fra faglærere. Vi ser fagene i hvert studieår i sammenheng slik at arbeidsbyrden fordeles best mulig ut over hele studieåret for studentene. Ekstern sensor vil brukes aktivt for kontroll av studieopplegg og til vurdering av eksamen. Måten ekstern sensor brukes på, vil variere fra fag til fag avhengig av faglig og pedagogisk opplegg.

Fagplan for Bachelor i Barnevern

Mappevurdering og muntlig eksamen gjennomføres av interne og eksterne sensor.

Tilsynsordninger

-Ekstern sensor vurderer eksamens og sensur-ordninger, vurderingskriterier og når det er tvil om en kandidat har bestått.

-Vurderer hele opplegget for en modul.

-I tillegg kan man be eksterne sensorer foreta en ekstra sensur for å vurdere om hovedsensur ligger på et riktig nivå. Denne sensuren opplyses kun internt til avdelingen.

Kommentarer

Det er kommunisert en forståelse på HiO, basert blant annet på samtaler og møter mellom det ansvarlige personalet fra de ulike avdelingene.. Systemet er "formalisert åpent" i det det som er spesifisert er av generell form. Lite er nedtegnet eller kodifisert, kvalitetssikringssystem er under utarbeidelse. Tilsynsordninger er iverksatt, men da foreløpig ikke knyttet opp til en formalisert kvalitetsvurdering.

Sensurordning

Matematikk

3. semester: Matematikkprosjekt i geometri (gruppeoppgave). Ekstern sensor 15 % - stikkprøve.

4. semester: Muntlig individuell prøve. Gradert karakterskala. Ekstern sensor.

Norsk

Muntlig individuell eksamen i vårsemesteret. Det blir eksterne sensorer.

Pedagogikk

2. semester: Eksamen består av to deler. Ekstern sensor på et utvalg.

2. studieår:

Individuell fagartikkel. Ekstern sensor på alle fagartiklene.

Individuell skriftlig eksamen. Ekstern sensor ser på et utvalg, og intern sensor på de øvrige besvarelsene. 10 studiepoeng.

Allmennlærerutdanning etter rammeplan av 1998

Eksamen vurderes av faglærere og ekstern sensor.

Ekstern sensor vil bli brukt til å kvalitetssikre den totale vurderingsordningen i Engelsk 1, ved å vurdere et visst antall skriftlige tekster i mappene, samt å delta ved muntlig eksamen.

4. semester: Individuell fagartikkel. Ekstern sensor på alle fagartiklene.

Førskolelærerutdanningen etter rammeplan av 2003

Eksamen i 1. studieår teller 20 prosent av samlet karakter i pedagogikk. Vurderes av faglærer. Ekstern sensor evaluerer vurderingsordningen og tar stikkprøver av oppgavene som blir vurdert.

Faggruppeperioden 3. semester

Eksamen 6-timers individuell skriftlig eksamen. Vurderes av faglærer. Ekstern sensor er oppgavekonsulent og tar stikkprøver.

Tilsynsordninger

Allmennlærerutdanning

Ekstern sensor vil bli brukt til å kvalitetssikre den totale vurderingsordningen i Engelsk 1, ved å vurdere et visst antall skriftlige tekster i mappene, samt å delta ved muntlig eksamen.

Førskolelærerutdanningen etter rammeplan av 2003

Ekstern sensor evaluerer vurderingsordningen og tar stikkprøver av besvarelsene i hvert fag.

Sensurordning

Undervisningsplan - Tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid
Fordypningsoppgavene vurderes av to sensorer, hvorav den ene er ekstern.

Fagplan for videreutdanning i anestesisykepleie

Eksamen 1: Fysiologi, patofysiologi og grunnleggende farmakologi

Det benyttes to sensorer. Begge sensorene kan være interne. Den ene skal være lege.

Ekstern sensor skal godkjenne eksamensoppgavene og sensorveiledningen.

Eksamen 2: Fordypningsoppgave i anestesisykepleie

Det skal benyttes to sensorer, hvorav begge kan være interne.

Ekstern sensor skal vurdere eksamensformen i sin helhet og vurdere kvaliteten på studiet ut fra det nivået som kommer til uttrykk i 2–3 av studentenes fordypningsoppgaver. Ekstern sensor skal utarbeide et notat om dette. Vurderinger og anbefalinger fra interne sensorer og den eksterne skal tas hensyn til ved planlegging og gjennomføring av eksamenen neste studieår.

Fagplan for videreutdanning i barnesykepleie

Eksamen 1: Fysiologi, patofysiologi og grunnleggende farmakologi Individuell skoleeksamen på 6 timer.

Det benyttes to sensorer. Begge sensorene kan være interne. Den ene skal være lege.

Ekstern sensor skal godkjenne eksamensoppgavene og sensorveiledningen.

Tilsynsordninger

Fagplan for videreutdanning i anestesisykepleie

Eksamen 1: Fysiologi, patofysiologi og grunnleggende farmakologi

Det benyttes to sensorer. Begge sensorene kan være interne. Den ene skal være lege.

Ekstern sensor skal godkjenne eksamensoppgavene og sensorveiledningen.

Eksamen 2: Fordypningsoppgave i anestesisykepleie

Det skal benyttes to sensorer, hvorav begge kan være interne.

Ekstern sensor skal vurdere eksamensformen i sin helhet og vurdere kvaliteten på studiet ut fra det nivået som kommer til uttrykk i 2–3 av studentenes fordypningsoppgaver. Ekstern sensor skal utarbeide et notat om dette. Vurderinger og anbefalinger fra interne sensorer og den eksterne skal tas hensyn til ved planlegging og gjennomføring av eksamenen neste studieår.

Sensurordning

I hovedsak praktiseres en ordning der de første årene vurderes av faglærer alene, og en avsluttende eksamen som vurderes av intern og ekstern sensor og der karakteren settes sammen av de ulike delresultatene. Med andre ord praktiseres en rekke ordninger, basert på ulike fagplaner.

Fagplan for grunnstudium i formgivning, kunst og håndverk.

Første studieår 1. Vurdering i læringsløpet: Vurderingen foretas av lærerteamet.

Fagdidaktisk refleksjon. Prosjektoppgaven vurderes av ekstern sensor.

Andre studieår

1. Vurdering i læringsløpet: Vurderingen foretas av lærerteamet.

2. Individuelt utviklingsprosjekt (FoU): Utviklingsprosjektet vurderes av ekstern sensor.

Fordypning i formgivning

Avsluttende vurdering

Eksamen omfatter følgende komponenter som utgjør grunnlaget for sluttkarakteren:

1. Lærerteamets vurdering i læringsløpet

2. FoU-arbeidet med fagdidaktisk komponent. FoU-arbeidet vurderes av ekstern sensor.

Fagplan for pedagogikk

Avsluttende vurdering

1. studieår: en individuell skriftlig hjemmeoppgave. Oppgaven vurderes av faglærer i pedagogikk og teller 1/3 av sluttkarakteren.

2. Vurdering i læringsløpet,

3. En fem timers individuell skriftlig eksamen. Resultatet vurderes av intern og ekstern sensor.

Fagplan for kunst og formkultur

Vurdering i læringsløpet : Første semester: hjemmeoppgave utført som gruppearbeid.

Resultatet framføres medstudenter og faglærer. Presentasjonen vurderes av faglærer.

Andre semester: en individuell skriftlig oppgave der kunst- og formkultur

prosjektoppgaven i kunst og håndverk. Prosjektoppgaven vurderes av faglærer.

Avsluttende vurdering foretas i faglærerutdanningens andre studie år og omfatter

Sensurordning

Studieplan for bachelorstudiet i medier og kommunikasjon

Vurdering: I medieteori I (første semester) skal studentene skrive en individuell teoretisk oppgave med et omfang på 10-15 sider. Det benyttes 2 sensorer for sensur av oppgave. I medieteori II (slutten av vårsemesteret) er det individuell skriftlig hjemmeeksamen. Det benyttes 2 sensorer for sensur av oppgave.

Mediedidaktikk

Ved sensur brukes interne sensorer.

Medieproduksjon

Medieproduksjonen leveres som ett prosjektorganisert arbeid i grupper på minimum tre og maksimum fem studenter. I tilknytning til dette prosjektet vil det være mindre skriftlige oppgaver underveis, der studentene skal gjøre rede for ulike sider ved prosjektarbeidet, herunder manusskisse, produksjonsplan og vurdering av gruppeprosessen. Disse deloppgavene godkjennes av faglærer. Avsluttende vurdering i emnegruppa består av to deler: gruppas medieproduksjon og individuell muntlig høring. Det benyttes ekstern sensor for begge eksamensdelene. Gruppas medieproduksjon skal presenteres for et publikum med intern og ekstern sensor til stede. Deloppgavene leveres inn som en del av produksjonen.

Studieplan for bachelorprogrammet i journalistikk

Nyhetsjournalistikk og medieinnføring

Det benyttes intern sensor på besvarelsene.

Nyhetsjournalistikk og analyse,

Det benyttes to sensorer og for minst 20 % av besvarelsene skal den ene være ekstern.

Eksamensarbeidet blir vurdert av intern og ekstern sensor

Studieplan for valgfrie emner / tredje studieår til bachelorgrad i journalistikk og

fotojournalistikk

Essayskriving

En femtedel av mappene vurderes også av ekstern sensor, som i tillegg evaluerer sensuren.

Ekstern sensor deltar i arbeidet med fastsetting av kriterier for vurderingen.

Studieplan for bachelorprogrammet i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Emnegruppe Bibliotek og samfunn: Bibliotekutvikling

25 % av prosjektoppgavene og de skriftlige eksamenene trekkes ut for vurdering av ekstern sensor.

Studieplan for årsstudium i arkiv og dokumentbehandling

Emnegruppe Kunnskapsorganisasjon og IKT

Ekstern sensor deltar i arbeidet med å utforme vurderingskriterier. Alle besvarelser vurderes av faglærer. Et tilfeldig utvalg på 25 prosent av besvarelsene vurderes også av ekstern sensor.

Studieplan for årsstudium i museumsformidling

Avsluttende vurdering gis på bakgrunn av en prosjektoppgave som tar utgangspunkt i eget formidlingsarbeid i forbindelse med en aktuell utstilling på arbeidsplassen. Prosjektoppgaven skal inneholde et formidlingsopplegg i forhold til en valgt målgruppe. Presentasjonen av formidlingsarbeidet kan være i forskjellige uttrykksformer fra video, power-point-presentasjon, katalog og lignende. Dette materialet legges frem for ekstern sensor i en muntlig samtale.

Studieplan for Journalistutdanningen

Tverrfaglig fordypningsoppgave (10 studiepoeng)

Oppgaven vurderes av en kommisjon som består av veilederen og en ekstern sensor. Ved uenighet har ekstern sensor det avgjørende ord.

Bildeteori

Ekstern og intern sensor vurderer alle eksamensbesvarelsene

Datastøttet journalistikk (DAJ) og samfunnsvitenskapelige metoder

Ekstern sensor bedømmer 20 prosent av besvarelsene og skriver en rapport om sensuren.

Studieplan for Bachelorstudiet i medier og kommunikasjon

Mediateori – medier, kultur og samfunn

Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått av intern sensor.

Tilsynsordninger

Studieplan for valgfrie emner / tredje studieår til bachelorgrad i journalistikk og fotojournalistikk

Essayskriving

En femtedel av mappene vurderes også av ekstern sensor, som i tillegg evaluerer sensuren.

Ekstern sensor deltar i arbeidet med fastsetting av kriterier for vurderingen.

Vurderingsuttrykket er bestått / ikke bestått.

Studieplan for årsstudium i arkiv og dokumentbehandling

Emnegruppe Kunnskapsorganisasjon og IKT

Ekstern sensor deltar i arbeidet med å utforme vurderingskriterier. Alle besvarelser vurderes av faglærer. Et tilfeldig utvalg på 25 prosent av besvarelsene vurderes også av ekstern sensor.

Sensurordning

Eksterne sensorer inkluderes mer og mer utover i utdanningen. Alle ordninger praktiseres, fra en ren intern sensur, via en "audit"-funksjon og sensur av et utvalg (eksempelvis spesifisert til 20%) til sensur av alle oppgaver.

Bioingeniørutdanningen

Ekstern sensor deltar i utarbeidingen av vurderingskriterier.

1. studieår

Eksamen i tverrfaglig modul 1

Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Radiografutdanningen

Radiografutdanningen - en blanding av tilsyn og aktiv sensur:

Eksamensform: Prosjektoppgave, muntlig høring og opponenterarbeid i gruppe

Ekstern sensor deltar i utarbeidingen av vurderingskriterier.

Eksamen RAD I - Ekstern sensor kvalitetssikrer eksamensoppgavene og vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene på begge delene av eksamen.

2. studieår

Eksamen RAD III/IV

Ekstern sensor kvalitetssikrer eksamensoppgavene og vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene.

3. studieår

Eksamensform: Prosjektoppgave, muntlig høring og opponenterarbeid i gruppe

Ekstern sensor deltar i utarbeidingen av vurderingskriterier og vurderer 10% av kandidatene.

Ergoterapeututdanningen

1. studieår Ekstern sensor vurderer 20% av kandidatene.

Eksamen i Bevegelse, anatomi og fysiologi. Ekstern sensor vurderer 20 % av kandidatene

Eksamen i Ergoterapi og psykisk helse. Ekstern sensor deltar i utarbeidelse av eksamensoppgavene og vurderingskriterier.

Eksamen i medisinske laboratorieemner. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgave og vurderingskriterier samt vurderer 25 % av kandidatene. Ekstern sensor skal kvalitetssikre kriteriene for vurderingen.

Reseptarutdanningen

1. studieår

Eksamen i tverrfaglig modul 1. Ekstern sensor deltar i utarbeidingen av vurderingskriterier.

Eksamen i generell og organisk kjemi. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i farmasøytiske emner I. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i fysiologi og biokjemi. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i galenisk farmasi. Ekstern sensor vurderer alle kandidater.

2. studieår

Eksamen i mikrobiologi og sterilarbeid, ekstern sensor vurderer alle kandidater.

Eksamen i legemiddelkjemi. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i farmakologi. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

3. studieår

Eksamen i droger og naturstoffer. Ekstern sensor deltar i utarbeidelse av vurderingskriterier.
Eksamen i galenisk farmasi II. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i farmasøytiske emner II. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier samt vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen – Fordypningsoppgave. Ekstern sensor vurderer alle kandidater.

Ortopediingeniørutdanningen

1. Studieår

Eksamen - Tverrfaglig modul 1 – 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier.

Eksamen i Ortopeditekniske emner I – 25 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

Eksamen i anatomi og fysiologi -15 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

Eksamen i mekanikk – 10 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

2. studieår

Eksamen i ortopediske hjelpemidler til foten – 20 sp. Ekstern sensor vurderer 50 % av kandidatene

Eksamen i ortopeditekniske emner II - 40 sp. Ekstern sensor vurderer kriteriene for mappeinnhold og vurderer 50 % av kandidatene på del 1 og alle kandidatene på del 2 av eksamen.

Eksamen i datateknologi og kvalitetssikring – 10 sp. Ekstern sensor vurderer 50% av kandidatene.

Eksamen i ortopeditekniske emner III – 35 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

Fordypningsoppgave – 15 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

MENSENDIECKUTDANNINGEN

1. studieår Studiekraft

Eksamen i Tverrfaglig modul 1 – 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier.

Eksamen i Fysiologi. Ekstern sensor vurderer 25 % av kandidatene.

Eksamen i Anatomi – 15 sp

Ekstern sensor vurderer 100 % av kandidatene.

Eksamen i Mensendieck 1 – Individuell instruksjon og sykegrep - 20 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene.

2. studieår

Eksamen i Patologi - 10 sp

Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier. Eksamen i Mensendieck 2 – Gruppeinstruksjon - 20 sp. Ekstern sensor vurderer 50% av kandidatene.

Eksamen i Fysioterapiteori – 30 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene.

3. studieår Praksis

Eksamen i Tverrfaglig modul 3 - 12 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier og vurderer 10% av kandidatene.

Eksamen i Mensendieck 3 - Bevegelses- og funksjonsanalyse - 15 sp. Ekstern sensor vurderer 25% av kandidatene.

Klinikkeksamen - 18 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidatene.

Fordypningsoppgave - 15 sp. Ekstern sensor vurderer 25% av kandidatene.

FYSIOTERAPEUTUTDANNINGEN

1. Studieår

Tverrfaglig modul 1 – helsefagenes fellesgrunnlag

Eksamen i Tverrfaglig modul 1 – 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier.

Studieområde I: Fysioterapi - bevegelse og funksjon

Eksamen i Fysioterapi I - bevegelse og funksjon - 20 sp. Ekstern sensor evaluerer utdanningens organisering av tilbakemelding og veiledning til studentene og vurderer 25 % av kandidatene.

Naturvitenskapelige emner

Eksamen i Fysiologi - 15 sp. Ekstern sensor vurderer 25 % av kandidatene

Eksamen i Anatomi - 15 sp. Ekstern sensor vurderer 100 % av kandidatene

For å påbegynne 2. studieår må 1. studieår være fullført og bestått.

2. studieår

Eksamen i Fysioterapi II – Muskel/skjelett og nevrologi 1 - 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier. Sensor vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i Fysioterapi III – Muskel/skjelett og nevrologi 2 - 15 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier. Sensor vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i Fysioterapi IV – Respirasjon og sirkulasjon – 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier. Sensor vurderer 25% av kandidatene.

Eksamen i Patologi – 10 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier.

Studieområde III: Helsefremmende og forebyggende arbeid

Eksamen i Fysioterapi V - Helsefremmende og forebyggende arbeid - 15 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av eksamensoppgaver og vurderingskriterier. Sensor vurderer 25% av kandidatene.

3. studieår

Tverrfaglig modul 3 - Perspektiver på helse- og sosialpolitikk

Eksamen i Tverrfaglig modul 3 - 12 sp. Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier og vurderer 10% av kandidatene.

Studieområde IV Behandling, habilitering og rehabilitering

Eksamen i Fysioterapi VI - Klinikkeksamen - 33 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidater.

Studieområde V: Fordypning i fysioterapi

Eksamen i Fysioterapi VIII - Fordypningsoppgave - 15 sp. Ekstern sensor vurderer alle kandidater

Tilsynsordninger

Radiografutdanningen - en blanding av tilsyn og aktiv sensur:

1. studieår

1. semester Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier.

Eksamen RAD I - Ekstern sensor kvalitetssikrer eksamensoppgavene og vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene på begge delene av eksamen.

2. studieår

Ekstern sensor kvalitetssikrer eksamensoppgavene og vurderingskriterier og vurderer 25% av kandidatene.

3. studieår

Ekstern sensor deltar i utarbeidelsen av vurderingskriterier og vurderer 10% av kandidatene.

Kommentarer

Etter gjennomgangen ifbm kvalitetsreformen er det utviklet nye former for sensurordninger.

De er vokst frem basert på erfaringer fra eksamensarbeid ved skolen. Iverksetting er delegert til avdelingsnivå. Avdelingsstyret avgjør ordningene (som ikke er kodifisert i noen sentral instruks, men blir administrert av avdelingen og slik blir det en form for "utviklet praksis" med normer for hvordan sensurordningen skal fungere). Det åpnes ikke for individuell praksis, men formatet er basert på en pragmatisk holdning slik at for eksempel andel eksamener som gis til ekstern sensor er avhengig av størrelsen på kullet.

Interne sensorer blir ofte dyrere enn det ser ut ved første øyekast ettersom disse skal ha "påslag", dvs dekke forberedelser, møtetider og annet (i tillegg til subsidiærkostnader om det brukes ordinær arbeidstid). For eksterne sensorer gjelder i større grad at brutto tid = netto tid og det er det...

Lærerne ønsker ofte to sensorer, ikke nødvendigvis eksterne, men vil sjelden være alene.

Studentene oppfattes som svært lite engasjert i sensur/sensorordningen overhode.

Sensurordning

Henviser til de generelle reglene - i tillegg:

FAGPLAN FOR STUDIEPROGRAMMET BACHELOR I INGENIØRFAG - DATA

Ekstern sensor vil bli benyttet på den måten at ekstern sensor vil vurdere vurderingsformen i hvert enkelt emne. I noen tilfelle vil det være aktuelt med stikkprøvekontroll av den enkelte besvarelse. Hovedprosjektet vil bli vurdert av veileder og ekstern sensor.

Tilsynsordninger

Disse emnene vil bli vurdert av ekstern sensor både med hensyn til emnets eksamensordning, eksamensoppgaver og en del av studentenes besvarelser vil bli sensurert av ekstern sensor sammen med faglærer. Dette er en del av opplegget for kvalitetssikringen av avdelingens utdanninger.

UiO - Hele institusjonen

Bakgrunn

<http://www.kvalitetssystem.uio.no/utdanning/om-systemet/hvem-gjoer-hva.html#tilsynssensor>
Ansvar og oppgaver for tilsynssensor

Tilsynssensor skal føre tilsyn med og evaluere vurderingsopplegget og vurderingsprosessen innenfor et emne, en emnegruppe, et fag eller et program, og skal vurdere:

- * sammenhengen mellom studiets læringsmål og de undervisnings- og vurderingsformer som benyttes
- * faglig sammenheng innenfor det enkelte studietilbudet

I de tilfeller hvor tilsynssensor fører tilsyn med en emnegruppe eller et program, skal hun/han også vurdere funksjonaliteten av emner innenfor rammen av programmet/emnegruppen.

Tilsynssensor og institutter/programmer skal gjøre avtale om hvilke deler av vurderingsarbeidet han/hun skal delta i og på hvilken måte. Tilsynssensor få tilsendt alt relevant materiale om det eller de studiene sensoren skal arbeide innenfor, og han/hun har ansvar for, og rett til, å legge opp sitt arbeid på den måten vedkommende finner hensiktsmessig.

Listen under inneholder et minimum av tilsynssensors arbeidsoppgaver. Fakulteter og institutter kan ved behov utarbeide en mer detaljert beskrivelse. Ved oppnevning skal tilsynssensor få tilsendt alt relevant materiale om det eller de studiene sensoren skal arbeide innenfor.

Tilsynssensor skal:

- * Møte fakultetet og/eller institutt/fagmiljø/program minst en gang årlig for å drøfte og gi råd i saker eller problemstillinger som gjelder vurdering av studentprestasjoner (utforming av eksamensoppgaver, veiledning av interne sensorer m.m.), og andre forhold knyttet til kvaliteten av de aktuelle studietilbudene (undervisningsopplegg, struktur, innhold).
- * Gi råd om utforming av eksamens-/vurderingsoppgaver.
- * Delta som observatør i vurderingsprosessen og normalt vurdere et utvalg av de aktuelle studentprestasjonene.
- * Utarbeide og levere en årlig rapport om sitt arbeid til det fakultet som har oppnevnt ham/henne.

<http://www.admin.uio.no/sta/studiekom/>

Eksterne sensorer som oppnevnes ved UiO skal ha som hovedoppgaver

- å medvirke i vurderingen av enkeltprestasjoner i studieprogram på masternivå, i profesjonsstudier og ved andre emner hvor slik medvirkning anses nødvendig (heretter kalt bedømmersensor). Det er opp til fakultetet selv å bestemme bruk av ekstern bedømmersensor i vurderingen av enkeltprestasjoner ved eksamener hvor dette ikke er lovpålagt.
- å føre tilsyn med vurderingsformer innen rammen av emnegruppe, studieprogram eller et studiefag, med gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser, og med standarden på resultatene (heretter kalt tilsynssensor). Tilsynssensor rapporterer om dette tilsynet og gir råd om videre utvikling av vurderingsopplegg og om gjennomføring av vurderingsopplegg (sensorrapport)

Forskrift/retningslinjer

3.1.3: Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo

UiO - Hele institusjonen

Fakultetet selv kan fastsette antallet sensorer og bruk av ekstern sensor ved eksamen eller avsluttende vurdering i det enkelte emne. Fakultetet selv oppnevner sensorer. Ved bedømmelse av studentens selvstendige arbeid i høyre grad, hvor det er krav om ekstern sensor, må minst en av sensorene hentes utenfor institusjonen.

ForskriftURL

<http://www.uio.no/admhb/reglhb/studier/studier-eksamen-grader/forskr-studier-eks.xml>

UiO - Det medisinske fakultet

Sensurordning

<http://www.med.uio.no/studier/admin/hjelp/eksamenskommisjon.html#5>

IV. Bruken av eksterne tilsynssensorer

Studiedekanen vil drøfte prinsipper for bruk av eksterne sensorer (både bedømmer- og tilsynssensorer) med programlederne i løpet av våren 2005, med sikte på implementering fra nyttår 2006.

Retningslinjer for eksamenskommisjoner

Sensur

Som hovedregel sensurerer hvert medlem av kommisjonen alle oppgavene for et visst antall studenter for å sikre en helhetsvurdering av besvarelsen. Sensuren skal ikke bare bygge på en sum av delvurderinger fra ulike personer.

Om rollen til den eksterne sensor

- Sensor skal representere et blikk utenfra på fakultetets eksamensvirksomhet. Sensorene skal bidra til at eksamen avspeiler studiets overordnede mål, og ikke blir fagspesifikke prøver med uhensiktsmessige detaljeringskrav. Ved at sensorene leser alle oppgavene får de en oversikt over besvarelsene som faglærerne sjelden får. De fungerer også ofte gjennom lengre tid og kan bidra til at eksamen er konsistent i krav og utforming fra år til år.

- Sensorene skal godkjenne oppgavesettet og må derfor få det tilsendt i god tid. Det er ønskelig at sensorene gir fakultetet tilbakemelding der de opplever at arbeidet med eksamen ikke er kvalitetsmessig tilfredsstillende – det gjelder både oppgavene, sensorveiledningene, sensur og ev. tilbakemelding til studentene.

Tilsynsordninger

IV. Bruken av eksterne tilsynssensorer

Studiedekanen vil drøfte prinsipper for bruk av eksterne sensorer (både bedømmer- og tilsynssensorer) med programlederne i løpet av våren 2005, med sikte på implementering fra nyttår 2006.

UiO - Det humanistiske fakultet

Sensurordning

Hovedprinsippet er 1 sensor, som regel intern. Ved muntlige eksamener er det en ekstra intern sensor. Den tidligere ordningen (som nå blir tatt i bruk igjen etter en annen prøveordning inneværende år) er en kombinasjon av intern sensur og ekstern kontrollsensur. Et utvalg sendes til en annen sensor. Oppgaveteksten vurderes av en fagfelle. Sensorveiledninger skal utarbeides. Med nærmere 70 kurs/fagtilbud er det fakultetet som gir retningslinjer og utformer systemet. Det er ikke gitt noen kriterier angående bruk av interne/andre/eksterne sensorer basert f.eks. på kulletets størrelse.

Tilsynsordninger

I tillegg til tilsynssensur basert på retningslinjer fra sentralt hold, heter det at det skal være eksamensmøter på fakultetet som skal diskutere eksamensutforming, tilbakemeldinger fra tilsynssensor, o.l. Kontrollsensur utføres på alle oppgaver med karakter E+F (evt D) eller Ikke Bestått i tillegg til minst 2 andre besvarelser. (Bestått/Ikke bestått er ikke definert ut fra bokstavskala) og må derfor vurderes utfra faglærers sensorveiledning.

UiO - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Sensurordning

<http://www.matnat.uio.no/studier/eksamen/Eksamensregler.pdf>

8. Eksamensordning - Karakterberegning – Sensorer

Før undervisningsperioden tar til for det enkelte emne skal instituttet ha fastsatt hvilke elementer som skal inngå som grunnlag for endelig karakter og hvilken vekt det enkelte element skal ha ved karakterberegningen. Hvis det settes minstekrav til antall beståtte deksamener eller til at bestemte deksamener eller avsluttende eksamen skal være bestått, skal dette også fastsettes før undervisningsperioden tar til. Tilsvarende gjelder også for eventuelle andre regler som skal benyttes ved karakterberegningen. Informasjon om dette skal stå i emnebeskrivelsen ved undervisningsstart. Endringer i dette etter at undervisningen har startet kan bare finne sted i samråd med emnets studenter. Hvis endringen kan påvirke studentenes eksamensprestasjoner kreves enighet blant emnets studenter for at endring skal kunne finne sted.

Når ikke annet er bestemt fastsetter instituttet det antall sensorer som skal rette det enkelte eksamensarbeid.

Tilsynsordninger

GENERELT

Det har blitt vedtatt et kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiO. Det viktigste formålet med dette er å styrke og videreutvikle studiekvaliteten ved å bidra til et systematisk, målrettet og allsidig arbeid med kvalitetsutvikling og kvalitetssikring. Systemet skal etter dette vedtaket være i virksomhet fra høstsemesteret 2004.

Fakultetsstyret ved MN-fakultetet fattet 8. september et vedtak om kvalitetssikringstiltakene der det bl.a. heter:

For samtlige emner oppnevnes en tilsynssensor innen 1.oktober. Disse tilsynssensorene skal settes inn i kvalitetsarbeidet senest fom. vårsemesteret 2005.

- Det innføres underveisevaluering for alle programemner på bachelornivå fra høsten 2004
- Etablering av andre elementer som periodisk evaluering av emner og programmer drøftes senere i semesteret når en har vunnet mer erfaring.
- Fakultetsadministrasjonen bes utarbeide enkle veiledninger til de vedtatte kvalitetssikringstiltakene.

Tilsynssensorer er en del av kvalitetssystemet ved UiO. En tilsynssensor skal være ekstern, og formålet med eksternt tilsyn er å sikre at grader oppnådd ved UiO holder god standard sammenlignet med grader oppnådd ved andre norske eller gode utenlandske universiteter. Det skal også sikres at de vurderingsformene som benyttes i UiOs grader er egnet i forhold til intensjonene for studiene og at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og betryggende måte.

Tilsynssensorenes oppgaver skal være å føre tilsyn med vurderingsformer for et emne, eller for en gruppe av emner innen samme fagkrets.

OPPNEVNING

* For alle aktive emner som har undervisning og/eller eksamen skal det oppnevnes tilsynssensor. Innen 1. oktober 2004 skal instituttene oppnevne tilsynssensorer for emner som undervises høsten 2004 og/eller som man nå vet sikkert at vil bli undervist våren 2005.

UiO - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

For øvrige emner oppnevnes tilsynssensor i forkant av første undervisningssemester.

* Tilsynssensorer oppnevnes av fakultetet etter anbefaling fra instituttene/fagmiljøene. Instituttene må i sine anbefalinger si hvilket emne eller hvilken gruppe av emner en tilsynssensor skal ha ansvaret for og fortelle kort om personen som ønskes oppnevnt, som hvor vedkommende jobber, hvilken stilling vedkommende har, hvor lang undervisningserfaring vedkommende har, og at vedkommende ikke er tilsatt ved UiO. Normal funksjonsperiode skal være 3 år, og det vil være anledning til å gi forlengelse for 1 ny periode.

* De som oppnevnes til tilsynssensor skal ha bred undervisningserfaring, og minimum kompetanse på førsteamanuensisnivå. De skal ikke være ansatt ved UiO, og kan heller ikke ha vært det siste 2 år før oppnevning.

* Tilsynssensor kan oppnevnes for et emne eller for en gruppe emner. Det kan f.eks. være alle emner innenfor et fag på et program, alle emner på et bestemt nivå innenfor et fag, eller alle emner innenfor et spesielt fagområde. For spesialpensum oppnevnes en tilsynssensor med god kjennskap til emnet.

* Tilsynssensor avlønnes etter normal lønnsats for ordinær sensurering, dvs hhv. lønnstrinn 54 (p.t. kr. 204,50) for person med førsteamanuensiskompetanse og lønnstrinn 62 (p.t. kr. 236,50) for person med professorkompetanse. Det gjøres et timeanslag for sannsynlig tidsbruk ved semesterstart, og endelig timeliste for utført arbeid leveres ved semesterstutt, samtidig med innlevering av tilsynssensorrapport. Timesats justeres samtidig med den generelle justeringen for sensorhonorar.

OPPGAVER

Ved oppnevning skal tilsynssensor få tilsendt:

- Avtale mellom tilsynssensor og institutt som skal undertegnes. (Fak. utarbeider forslag til mal innen kort tid.)
- Retningslinjer for oppnevning og arbeidsoppgaver for tilsynssensorer (f.eks. et renskrevet eksemplar av dette skrevet)
 - o Forskrift for studier og eksamener ved UiO + evt utfyllende forskrifter (finnes på UiOs nettsider)
 - o Programplan, emnebeskrivelser og pensumoversikter (besørages av institutter/programansvarlige)
 - o Sensorveiledning og interne retningslinjer for karaktersetting (besørages av institutter/programansvarlige)
 - o Skjema for årlig rapport (SSA holder på å utarbeide et minimumsskjema, men dette er ikke ferdig ennå.)

Tilsynssensors oppgaver skal omfatte alle sider av et vurderingsopplegg som kan ha relevans for karakterresultatene. Dette kan være vurdering av emnenes eksamensform, forholdet mellom avsluttende eksamen og antall deleksamener i semesteret, omfanget av obligatoriske øvelser, konsultering i forbindelse med utformingen av eksamensoppgaver, fastsetting av vurderingskriterier og standard for karakternivå, veiledning av interne sensorer, stikkprøvekontroll av oppgavevurdering foretatt av intern sensor, ekstern sensur av en viss andel av eksamensbesvarelsene. Avhengig av emnet kan også andre oppgaver være aktuelle. Dette avtales med tilsynssensor ved avtaleinngåelsen. Rapportering for hvert emne til fakultetet samt møte med fakultet/institutt/program skal gjennomføres 1 gang per år, fortrinnsvis i slutten av et studieår.

Tilsynssensor har ansvar for og rett til å legge opp arbeidet slik at vedkommende finner det hensiktsmessig i forhold til funksjon og formål med arbeidet.

Eksamensreglementet ved MN-fakultetet som ble vedtatt i august 2004 åpner for at instituttene selv kan velge å benytte kun 1 sensor ved vurdering av eksamensbesvarelses, og denne sensoren kan være intern. Hvis dette velges bør det på forhånd etableres en klar

UiO - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

enighet mellom intern(e) sensor(er) og tilsynssensor om sensurnivået, og det bør legges klare kriterier for hvilke besvarelser tilsynssensor skal kontrollere. Dette kan være:

- * en viss andel tilfeldig utvalgte besvarelser
- * et utvalg av de beste og de dårligste besvarelsene
- * besvarelser som vipper mellom to karakterer

RAPPORTERING

Tilsynssensor skal gi en årlig rapport om sitt arbeid til det fakultet som har oppnevnt vedkommende. Rapporten skal følge en veiledende mal for slik rapporter som er utarbeidet for hele universitetet. (Denne er under utarbeidelse ved SSA og vil etter sigende være å finne under <http://www.kvalitetssystem.uio.no/utdanning/verktoy/index.html> i løpet av september/oktober.) For øvrig er tilsynssensor fri til å komme med ytterligere kommentarer om de samme eller andre forhold ved undervisningsopplegg, struktur og innhold i det eller de emner sensor er oppnevnt til å arbeide med. Fakultetet skal sende kopi av rapporten til berørte programledere, instituttledere og emneansvarlige. Rapporten skal skrives på et skandinavisk språk eller engelsk.

UiO - Det odontologiske fakultet

Sensurordning

Fakultetet benytter eksterne (bedømmings)sensorer i alle sammenhenger.

Bachelorgrad i tannpleie

4. EVALUERINGSFORMER OG KARAKTERSYSTEM

Mappeevaluering benyttes i forbindelse med praksisstudiene og er underlagsmateriale for å vurdere praksistjenesten til godkjent/ikke godkjent.

Den kliniske tjenesten i innledende klinikk, voksentannpleie og barnetannpleie vurderes til godkjent/ikke godkjent av faglærerne i henhold til bestemte kriterier i faget gjennom studiet. Avslutningsvis i 6. semester arrangeres det en praktisk/klinisk eksamen i voksentannpleie med faglærer og ekstern sensor tilstede. Denne eksamen vurderes til bestått/ikke bestått.

Individuelle skriftlige eksamener i kliniske fag og basalfag vurderes av faglærer og ekstern sensor med bokstavkarakterer med utgangspunkt i ECTS-skalaen, A-F med F for ikke bestått.

Prosjektarbeidet i 5. semester blir vurdert til godkjent/ikke godkjent av faglærer og ekstern sensor.

Gruppeeksamen i samfunns- og atferdsfag samt tannpleie for funksjonshemmede, eldre og kronisk syke i 5. semester vurderes til bestått/ikke bestått av faglærere og ekstern sensor.

PEDAGOGIKK OG PSYKOLOGI tannpleie

Vurderingsformer: Det arrangeres to ukers gruppeeksamen i fagene pedagogikk og psykologi, samfunnsodontologi med helsefremmend og forbyggende arbeid og tannpleie for funksjonshemmede, eldre og kronisk syke som blir vurdert til bestått/ikke bestått. Det foretas en muntlig eksaminasjon av gruppene med faglærere og ekstern sensor tilstede.

Kommentarer

Det er et lite fakultet med små studentgrupper og tette kontakt mellom studenter og sensorer. Formalisert (men åpent) fra sentralt hold. OD er et profesjonsfakultet og delegerer ikke videre oppgaver knyttet til eksamen/vurderinger.

UiO - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Sensurordning

<http://www.sv.uio.no/ansatt/documents/Interneretningslinjerforbrukavsensorer22.12-04.doc>

Detaljerte retningslinjer som dekker hele fakultetet. Størrelsen på emnene avgjør minimumskravene. Jo mindre kull, jo større behov for ekstern sensur eller kontroll. (Grense på 20studerter).

§ 1 Bruk av en eller to sensorer

Ved skriftlige eksamener og prøver i emner der det er forventet at flere enn 20 studenter går opp til eksamen er det alltid nok å bruke en sensor for hver besvarelse.

Ved skriftlige eksamener og prøver i emner der det er forventet at færre enn 20 studenter går opp til eksamen, skal faglærer aldri være alene om å bestemme karakteren for emnet. Hovedregelen er at det skal brukes to sensorer for hver besvarelse, en som er faglærer i emnet og en som ikke er det. Når det er faglig forsvarlig, kan sensuren likevel forenkles ved at det brukes bare en sensor som ikke er faglærer. Der hver student leverer to eller flere besvarelser som det blir satt karakter på (for eksempel hjemmeeksamen og skoleeksamen), kan sensuren også forenkles ved at faglærer alene sensurerer en eller flere av oppgavene og en som ikke er faglærer de øvrige. Forutsetningen er da at de oppgavene som faglæreren sensurerer har en vekt som til sammen ikke er over femti prosent.

Ved utsatte prøver, kontinuasjonseksamener og eksamen i semester der det ikke er gitt undervisning kan det brukes en sensor selv om det er forventet færre enn 20 studenter.

Ved muntlig eksamen skal det alltid benyttes to sensorer. Når vurderingen gjelder muntlig presentasjon eller praktisk prøve som foregår i gruppe, kan det brukes en sensor.

Det skal alltid benyttes minst to sensorer ved sensur av mastergradsoppgaver. Normalt skal det også brukes to sensorer ved sensur av andre større oppgaver som er gjort under veiledning når oppgaven er eneste vurderingselement i emnet.

§ 2 Krav om ekstern tilsynssensor

Det skal være en ekstern tilsynssensor som foretar en kvalitetskontroll av eksamen. Samme person kan være tilsynssensor for flere emner. Tilsynssensorer oppnevnes av fakultetet etter forslag fra emneleverandørene og for inntil tre år om gangen. Tilsynssensorer skal ha erfaring fra undervisning og sensur ved universitet eller høyskole, og skal fortrinnsvis ha kvalifikasjoner minst på nivå med førsteamanuensis.

Tilsynssensoren skal hvert år avgi en kort skriftlig rapport til instituttet. Rapporten skal omtale både eksamensresultatene, sensuren og de vurderingsformer og oppgaver som er brukt sett i forhold til læringsmålene, og skal vurdere kvaliteten i evalueringssystemet som helhet. Rapporten skal også kommentere det faglige nivået. Rapporten skal oversendes programstyrene for de programmene der emnet er obligatorisk eller anbefalt.

Tilsynssensor arbeidsoppgaver er beskrevet nærmere i vedlegg 1 "Tilsynssensurordning ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet – arbeidsoppgaver og honorering".

§ 3 Andre krav om bruk av ekstern sensor

Ved vurdering av mastergradsoppgave skal det alltid være minst en ekstern sensor (jf Lov om universiteter og høyskoler

§ 50, punkt 2). Det samme gjelder muntlig eksamen i tilknytning til masteroppgave.

UiO - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

§ 4 Utveksling av sensorer

For å sikre felles nasjonal praktisering av karakterskalaen må det faste vitenskapelige personalet delta i sensorutveksling med andre norske universiteter. Minst 15 prosent av personalet bør delta i slik utveksling hvert semester og slik at de dekker forskjellige emner og studienivå.

§ 5 Intern kvalitetssikring av sensuren

Alle enheter skal etablere rutiner for intern kvalitetssikring av sensur, med en klar ansvarsfordeling. Alle eksamensoppgaver og sensorveiledninger skal godkjennes av minst to personer. Nye sensorer skal gis nødvendig veiledning, herunder at en erfaren sensor vurderer et utvalg av de besvarelsene som nye sensorer retter. Alle sensorer skal ha noen de kan søke råd hos i tvilstilfeller. Der det er flere sensorer, men bare en for hver besvarelse, skal det gjennomføres en systematisk utveksling av besvarelser mellom sensorene slik at en felles standard ivaretas. Det må ved behov kunne foretas stikkprøver av sensuren i emner der en sensor alene bedømmer alle besvarelsene.

§ 6 Hvem som kan være ordinære sensorer

Sensorer skal normalt ha relevant mastergrad/hovedfag eller tilsvarende utdanning med gode eksamensresultater. Ved eksamener på lavere grad som kan bedømmes på en enkel og objektiv måte (for eksempel rene kunnskapsprøver eller regneoppgaver), kan det brukes sensorer med utdanning på bachelornivå forutsatt at det blir gjennomført betryggende tilsyn av faglærer eller annen erfaren sensor. Opplegget for slikt tilsyn skal være dokumentert skriftlig.

Ordinære sensorer kan være interne eller eksterne. Sensorer oppnevnes av fakultetet etter forslag fra vedkommende institutt (jf Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo

§ 8.2.1). Oppnevnelsen gjelder inntil den blir trukket tilbake. Tilsetting i fast vitenskapelig stilling eller som stipendiat ved fakultetet gjelder samtidig som oppnevning som sensor. Instituttet bestemmer hvilke sensorer som skal brukes ved hvilke eksamener. I emner der det er bare en sensor for hver besvarelse bør ikke samme sensor sensurere alle besvarelser ved mer enn tre ordinære eksamener etter hverandre. Det må brukes eksterne sensorer tilstrekkelig ofte til at en kan finne erfarne eksterne sensorer til klagebehandling.

For emner der studentene er inndelt i seminargrupper med færre enn 20 studenter per gruppe, skal seminarledere normalt ikke alene sensurere besvarelsene fra studentene på eget seminar. Seminarleder kan sensurere en eller flere besvarelser dersom utplukket av eksamenskandidater i kommisjon er tilfeldig og studentenes anonymitet kan sikres på en forsvarlig måte. Seminarleder kan også være sensor alene for en eller flere besvarelser dersom disse til sammen har en vekt som er mindre enn 50 prosent i karakteren for emnet .

Veileder skal ikke være sensor for mastergradsoppgaven eller ved muntlig eksamen i tilknytning til denne. Sensorene kan innhente veileders vurdering av graden av selvstendighet i arbeidet og andre opplysninger fra veileder.

§ 7 Sensorer ved klage

Ved behandling av klage på eksamensresultat skal det alltid brukes to sensorer. Den ene skal være ekstern (jf Lov om universiteter og høyskoler

UiO - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

§ 50 punkt 5).

§ 8 Unntak

Unntak fra retningslinjene kan gjøres når tungtveiende faglige eller praktiske hensyn gjør det nødvendig, eller når nasjonale fagråd har anbefalt en felles praksis innen et fag. Slike unntak skal godkjennes av dekanen.

Tilsynsordninger

Vedlegg 1: Tilsynssensorordning ved SV – arbeidsoppgaver og honorering

Generelt

I følge Lov om universiteter og høyskoler, § 50. Eksamen og sensur, skal det være "ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene". Universitetsstyret har vedtatt bruk av tilsynssensorer, som skal føre tilsyn med vurderingsformer, gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser, og med standarden på resultatene. Tilsynssensor skal rapportere om dette tilsynet og gi råd om videre utvikling av vurderingsopplegg og om gjennomføring av vurderingsopplegg.

Det bemerkes at oppgaven med å sikre nasjonal koordinering og faglig sikret bruk av karakterskalaen er lagt til nasjonale referansepanel, oppnevnt av Universitets- og høyskolerådet . Fakultetets interne retningslinjer for utveksling av sensorer (jfr §4) skal også bidra til dette. Tilsynssensors rolle er derfor begrenset på dette området.

Tilsynssensor skal gis tilstrekkelig informasjon for å kunne vurdere om studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på faglig betryggende måte. Utover dette kan instituttene benytte tilsynssensorordningen på en slik måte at den gir mest mulig nytte i forhold til kostnadene.

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er det opptil det enkelte institutt å avgjøre hvor mange tilsynssensorer som kreves til instituttets fagområde(r), men antallet tilsynssensorer bør begrenses. Tilsynssensor skal være spesielt oppmerksom overfor emner der det ikke benyttes eksterne bedømmersensorer. Dette betyr at der hvor eksterne bedømmersensorer brukes i utstrakt grad kan samme tilsynssensor føre tilsyn med et stort antall emner.

Arbeidsoppgaver

Årlig rapport

Tilsynssensoren skal for hvert studieår avgi en kort skriftlig rapport til instituttet (emneleverandør). Tilsynssensors rapport baserer seg på et løpende tilsyn med emnetilbudet og en grundigere evaluering av utvalgte emner. Rapporten skal omtale eksamensresultatene, sensuren, de vurderingsformer som er brukt sett i forhold til læringsmålene, og kvaliteten i vurderingssystemet som helhet. Rapporten skal også kommentere det faglige nivået.

Instituttet oversender rapporten til programrådene for de studieprogram der emnene som omtales er obligatoriske eller anbefalte.

Tilsynssensor møter institutt/fagmiljø ved behov for å drøfte og gi råd om problemstillinger knyttet til tilsynssensors arbeidsområde.

Løpende tilsyn med emnetilbudet

Tilsynssensor skal hvert semester få tilgang til relevant informasjon om undervisnings- og vurderingsopplegg og resultater for alle emner han fører tilsyn med. Relevant informasjon er emnebeskrivelser, pensumlistor, eksamensoppgaver, sensorveiledninger, liste over sensorer, karakterstatistikk, klager på karakter, og klager på formelle feil ved eksamen.

UiO - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

På bakgrunn av det løpende tilsynet kan tilsynssensor gjøre en selvstendig vurdering av hvilke emner som bør evalueres grundigere neste gang de gis. Instituttledelsen kan også be tilsynssensor se nærmere på bestemte emner, for eksempel emner som skal gjennom en grundig deltakerevaluering.

Grundigere evaluering av utvalgte emner

Ved en grundigere evaluering av utvalgte emner, skal tilsynssensor skal få oversendt et lite utvalg eksamensbesvarelser. Dette bør være svar som representerer ulike karakternivå. Tilsynssensors evalueringsgrunnlag er i tillegg relevant informasjon om undervisnings- og vurderingsopplegg og resultater (se punktet 'løpende tilsyn'). Tilsynssensor bør her også ha tilgang til eksamensoppgaver fra tidligere semestre.

Tilsynssensor skal ved behov ha adgang til sensurmøter, muntlige eksamener og eventuelle andre møter i tilknytning til eksamen. Tilsynssensor bør også ved behov kunne be om assistanse fra andre i sin vurdering, for eksempel eksterne bedømmersensorer.

Kommentarer

Formalisert i retningslinjer på fakultetsnivå, åpen for institutt-vurdering utover minstekrav i retningslinjene. Er i ferd med å ta i bruk nytt ressursstyringssystem. Resultatene kan tyde på at de som bruker to sensorer har større kostnader. Tilsynsordning i gang fra i vår, første rapportering til høsten. Fakultetet har store kull og en stor andel "tradisjonelle" skoleeksamener og tilsvarende få deleksamener, mappevurderinger e.l.

UiO - Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Sensurordning

Ulike ordninger, men i hovedsak: Intern sensur med tilsynssensur, det vil si utvalg av oppgaver som rettes av ekstern sensur, eller "følge"-evaluering av eksamen av tilsynssensur. I tilfeller med muntlig sensur, er det to sensorer. (Begge interne).

Notatet om tilsynssensur er foreløpig kun et internt arbeidsnotat, men vil foreligge ferdig tidlig på høsten

Litt om hvordan det gjøres på UV:

Følgende ligger i lov:

- Minst 2 sensorer, hvorav minst en ekstern på masteroppgaver/hovedoppgaver (høyere grad)
- Minst 2 sensorer, hvorav minst en ekstern på klagesensur

Ellers:

Instituttene våre bruker litt ulike metoder nå (er jo i en "utprøvningsfase" nå, der man trenger å høste erfaringer). Instituttene kommer med forslag til hvordan de ønsker å gjøre det for sine ulike emner, og så må dette godkjennes av fakultetet.

På en god del eksamener benyttes fortsatt intern + ekstern sensor, som tidligere. På muntlig eksamen benyttes to sensorer (kan være to interne, men alltid to).

På eksamener der kun intern sensor benyttes, benyttes tilsynssensur/ekstern sensor litt ulikt. På ett institutt (som har litt større emner), utføres det for det meste slik at tilsynssensur leser et visst tilfeldig utvalg av besvarelsene (og eventuelle besvarelser sensorene er i tvil om), for å kontrollere at besvarelsene bedømmes på samme måte av de ulike sensorene. (samt går gjennom sensorinstruks og oppgave). På noen mindre emner med få studenter blir flere emner sett under ett, og tilsynssensur går gjennom oppgaver/instrukser og ser på selve opplegget for bedømming på flere beslektede emner.

Bakgrunn

For øvrig gjelder "Retningsliner for ekstern sensorordning ved Universitetet i Bergen", fastsett 16.04.04.

<http://www.uib.no/ua/studiekvalitet/kvalitetssikring/Sensorordning-Vedlegg.doc>

RETNINGSLINER FOR EKSTERN SENSORORDNING VED UiB

(Fastsett i notat frå rektor og universitetsdirektør, datert 16.04.04)

1. Eksterne sensorars hovudoppgåver

Eksterne sensorar skal bidra til å sikre kvaliteten på studiet og rettstryggleiken for studentane ved å:

I vurdere studentane sine faglege prestasjonar, og

II evaluere vurderinga eller vurderingsordningane.

Ekstern sensor med oppgåver som under I, blir engasjerte av det enkelte fagmiljøet og utfører oppgåvene sine normalt som medlem i ein eksamenskommissjon.

For ekstern sensor med oppgåver som under II, heretter kalla programsensor, gjeld retningslinene nedanfor.

2. Programsensors funksjon

For det enkelte studieprogram eller undervisningsfag, eller for nærskyldte undervisningsfag, skal det oppnemnast minst ein programsensor. Programsensor skal vurdere om gradar med

same eller liknande fagkrins er av god standard jamført med tilsvarande ved andre nordiske

universitet, og om eksamens- og vurderingsystemet som blir nytta i studiet, er rimeleg og blir praktisert rettferdig overfor studentane.

Programsensorane må kunne:

* delta i vurdering av einkvar studentprestasjon som fører fram til oppnådd grad,

* avgjere problemtilfelle,

* kommentere og gi råd om innhald, kombinasjonar og struktur i kursa, og om vurderingsmåtar.

Programsensor kan delta i arbeidet i ein eksamenskommissjon når dette er mest praktisk, men normalt vil programsensoren vurdere eit utval av dei aktuelle studentprestasjonane.

3. Nominasjon, oppnemning og funksjonsperiode for programsensor

Instituttstyrar/programstyre nominerer personar som kan påta seg vervet som programsensor. Dei som blir nominerte, skal ha brei undervisningserfaring og normalt ha kompetanse som minst førsteamanuensis.

Personar som tidlegare har arbeidd ved institusjonen, kan ikkje oppnemnast før det er gått minst 3 år sidan tilsetjingsforholdet tok slutt.

Programsensor blir oppnemnd av fakultetsstyret.

Funksjonsperioden for programsensor er normalt 4 år, med høve til å fungere i to periodar.

4. Informasjon for programsensor

I tillegg til desse retningslinene skal programsensor ved oppnemninga få tilsendt alt relevant materiale om vedkommande studium, mellom anna:

* studieplanar og pensumoversikt

* interne retningsliner i fagmiljøet for karaktersetjing m.m.

* oversikt over planlagde fellesmøte for planlegging og erfaringsutveksling av eksamen/vurdering

* skjema for årleg rapport

UiB - Hele institusjonen

5. Programsensors medverknad i vurderingsprosedyren

Programsensor har rett til å få sjå alle delar av eit vurderingsopplegg som har relevans for karakterresultatet i eit emne/studieprogram. Dette gjeld så vel interne vedtak og reglar ved fagmiljøet/fakultetet som studentens prestasjonar.

Programsensors blir oppmoda om å gi si vurdering av vurderingsprosessen og korleis karakterskalaen A- F og greidd/ikkje greidd blir brukt.

Nærmare om medverknad i vurdering på bachelornivå:

Programsensor og fagmiljøet skal gjere avtale om kva for delar av eit studieprogram han/ho skal delta i og på kva måte.

Dersom ein er einig om å trekke eit utval av studentsvar som programsensor skal få til gjennomsyn, skal utvalet alltid vere breitt nok til at vedkommande sensor kan vurdere om den interne karaktersetjinga er konsistent gjennomført.

Dersom programsensor skal vurdere eit utval av studentsvar, skal prinsippa for korleis ein skal gjere utvalet, avtalast med sensoren på førehand.

Som eit minimum skal programsensor i slike tilfelle få tilsendt:

- * prøve på eksamenssvar som representerer dei beste, gjennomsnittet og dei svakaste
- * alle eksamenssvar der andre sensorar har vore ueinige
- * alle/eit utval eksamenssvar som internt er vurderte til A eller F
- * alle grensetilfelle ved optak til vidare studiar i faget

Nærmare om vurdering på masternivå/ i profesjonsstudium:

For enkelte studium kan programsensor få tilsendt forslag til avsluttande eksamensoppgåver til kommentar.

I eksamenskommisjonen for mastergradsavhandlinga skal det vere minst 2 sensorar, av desse skal ein vere ekstern, enten programsensor eller ein engasjert ekstern sensor.

Programsensor møter i fagmiljøet minst ein gong årleg for å drøfte løpande saker og meir overordna spørsmål som gjeld vurdering av studentprestasjonar. Institutt og fakultet bør gjere seg nytte av programsensorane til å drøfte struktur og innhald i kurs eller studieprogram, og dei vurderingsmetodane som blir nytta.

6. Rapport frå programsensor

Programsensor skal levere ein årleg rapport om arbeidet sitt til det fakultetet som har oppnemnt han/henne. Det skal nyttast ein standard rapport for heile universitetet. Programsensor er dessutan fri til å komme med eigne kommentarar om alle forhold ved undervisningsopplegget og struktur og innhald i studiet/studieprogrammet.

Programsensor kan, om han/ho ønskjer det, sende kopi av sin rapport til viserektor for utdanning. Vedkommande kan i særskilde tilfelle sende ein rapport, open eller konfidensiell, til viserektor for utdanning, når som helst i fungeringsperioden. Dersom universitetet grip inn i eit forhold på grunnlag av eit slikt skriv, skal den som melde frå, gjerast kjend med dette.

I klagesaker kan klagekommisjon eller Sentral klagenemnd be om å få sjå den årlege sensorrapporten.

Den årlege sensorrapporten kan skrivast på norsk, engelsk eller eit anna høveleg framandspråk etter nærmare avtale.

Vervet som programsensor blir honorert på årsbasis etter at årleg rapport er innlevert innan 1. mars.

UiB - Hele institusjonen

7. Programsensor og det formelle systemet for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring
Ved utarbeiding av Utdanningsmelding og i andre samanhengar der kvalitetsspørsmål som gjeld undervisning blir tekne opp, bør alltid sensorrapporten trekkast inn i drøftingane.

Ved alle evalueringar som gjeld fag, studieprogram eller system for kvalitetssikring, utgjør sensorrapportane del av grunnlagsmaterialet, og programsensor kan i tillegg bli bedt om å delta i sjølve evalueringstiltaket gjennom intervju eller på annan måte.

Forskrift/retningslinjer

Ekstern sensur

Kvalitetsreforma opnar for å redusere og endre ordninga med ekstern sensur. Alle fakultet opplyser i sine utdanningsmeldingar at dei ønskjer å vidareføre den eksterne sensorordninga i ei eller anna form, også på lågare grad og i profesjonsstudia. Dei fleste fakultet opplyser også at dei vil prøve ut ordninga med programsensor. Dette er sensorar som får innsyn i ein større del av eit studieprogram enn det den tradisjonelle sensoren har fått, og som skal levere ein rapport til fakultetet ein gong i året med sine vurderingar. Denne rapporten vil inngå i aktuelle programevalueringar som skal gjennomførast minst kvart 4. år.

Det er ein føresetnad at alle fakulteta (og tverrfakultære studieprogram) skal prøve ut programsensorordninga. Universitetet forventar at dette skjer seinast vårsemesteret 2005. Fakulteta kan sjølve fastsette kor mange programsensorar det skal oppnemne, m.a. for at kostnadene skal vere overkommelege, og kan gi nærmare retningsliner for arbeidet med programsensur.

ForskriftURL

<http://www.uib.no/ua/studiekvalitet/kvalitetssikring/UiB-Utdanningsmelding%20uten%20styrenotat.htm>

UiB - Det historisk-filosofiske fakultet

Sensurordning

NB! 2003-2004

Sensurordning

På bachelornivå nyttar fakultetet i hovudsak kommisjonar med to sensorar – i regelen éin intern og éin ekstern.. Frå starten av studieåret 2004/2005 vil tre fag (filosofi, kunsthistorie og teatervitenskap) og eitt program (Språk og informasjon) starte i ei prøveordning med programsensor, i tråd med UiB sine sentrale retningslinjer.

UiB - Det juridiske fakultet

Sensurordning

En grad - mastergrad. På deleksamener underveis så er det som regel en sensor, valgfritt med intern eller ekstern, ofte ekstern, mange små deleksamener.

Tilsynsordninger

Programsensorordning iverksettes høsten 2005. I tillegg er det for hvert år en nivåkontroll der sensorkommisjonene sender inn prøvebesvarelser på ulike nivåer med sensur til fagansvarlig.

UiB - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Sensurordning

Hele skalaen, instituttene praktiserer ulike ordninger på ulike fag og ulike eksamensordninger. Alt fra kun intern evaluering til Stikkprøver (både tilfeldig utvalg og tvilstilfeller) sendes ekstern sensor. Lite konkret tilbakemelding på den enkelte ordnings omfang. Noen samler alle delbesvarelser til en total sluttvurdering, av og til med gjennomgang av ekstern sensor.

Tilsynsordninger

http://www.uib.no/mnfa/kvalitetsreformen/tekstar/sensurering_etter_reformen.htm

Ekstern kvalitetssikring og kontroll av karaktersetting

Bruk av eksterne sensorer er som nevnt obligatorisk for bedømmelsen av masteroppgaven og ved klagesaker. I alle andre tilfeller skal det brukes en eller flere sensorer etter fakultetets bestemmelse. Det er både et faglig og et økonomisk spørsmål om bruk av ekstern sensor er nødvendig, rimelig og formålstjenelig. Dersom det velges å bruke en ekstern sensor til kvalitetssikring, finnes det mange muligheter hvordan man kan redusere omfang av ekstern sensur for å spare tid og penger. For eksempel:

- * Ekstern sensor brukes for hele emneeksamen som før men bare i utvalgte emner
- * Ekstern sensor tar tilfeldige stikkprøver innen et emne over flere år
- * Ekstern sensur av de svakeste og beste besvarelser
- * Ekstern sensur på besvarelser 'på vippen'
- * Ekstern sensur av én besvarelse fra hvert karakternivå (kalibrering)
- * Ekstern sensur av bestemte deler av pensumet
- * Ekstern vurdering av opplegget for prøving og vurdering

Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia

6. Ekstern sensur

Universitetet nyttar to former for ekstern sensur som ledd i den systematiske kvalitetsutviklinga av studietilboda. I tillegg til at det enkelte fagmiljø kan bruke eksterne sensorar til å vurdere studentane sine individuelle prestasjonar ved eksamen eller prøve, skal fakulteta ta i bruk ordninga med programsensor. Programsensor kan m.a. evaluere vurderingane som blir utførte og vurderingsordningane som blir nytta i studiet. Programsensor skal utarbeide ein årleg rapport der m.a. strukturen i studieprogrammet samt vurderinga og vurderingsordningane, blir omtala. Fakulteta fastset sjølve kor mange programsensorar det ønskjer å gjere seg nytte av og kva for del(ar) av studiet programsensoren sitt oppdrag skal rettast mot. Det er utarbeidd nærmare retningslinjer for ekstern sensur.

Kommentarer

Enkelte institutter har søkt å bruke ekstern sensor i større grad mtp å øke tryggheten ved anvendelse av ny karakterskala.

UiB - Det medisinske fakultet

Sensurordning

For medisin er det ekstern sensor inne i alle eksamener (fortsatt). Sensorer velges for en 4-årsperiode og denne perioden går nå ut. I andre fag (helsefag) brukes det delvis mappevurdering, men med en kontrollerende eksamen som inkluderer ekstern sensor.

Tilsynsordninger

Programsensor er ikke ennå implementert, men er under utarbeidelse. Med basis i sentralt reglement.

Kommentarer

Fakultetsnivå bestemmer format. Studentene ønsker en ekstern sensor og en utenforstående vurdering. I tillegg så er det mange obligatoriske kurs (f.eks. lab-øvelser) og dermed en pre-screening før de for gå opp til eksamen. Det er tette forhold mellom fagpersonale og studenter.

UiB - Det odontologiske fakultet

Sensurordning

4 årsperiode er avsluttet og besluttet å gjennomføres igjen (2005-2009). To sensorer, en ekstern, på alle eksamener. I tillegg har man kurs (som "klinikken") som må være bestått før eksamen, og dette vurderes av faglærer.

Tilsynsordninger

Programmsensor iverksettes høsten 2005. Denne har en overordnet tilsynsoppgave og skal blant annet vurder vurderingsformer, eksamener, et utvalg sensurvedtak gjennom stikkprøver og annet relatert til andre sider av faget i tillegg til sensur.

Kommentarer

Alt foregår på fakultetsnivå.

UiB - Det psykologiske fakultet

Sensurordning

Klassisk ordning med to sensorer, en intern og en ekstern på alle eksamener. (I tillegg; mappevurdering og obligatoriske kurs som må "godkjennes").

Tilsynsordninger

Programsensorer er iverksatt og underveis, i følge med UiB sentrale retningslinjer.

Kommentarer

Vurdering av kostnadene skal gjennomføres og mulighet for endringer. Fakultetet som beslutter ordninger, ikke noe er delegert videre. Programstyrer innstiller konkrete sensorer.

UiB - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Sensurordning

Fakultetet har som hovedstrategi at det skal være ekstern sensur. Instituttene praktiserer stort sett dette, men det finnes innslag av intern sensur med og uten stikkprøveordninger på enkeltemner.

3.3 Sensorordning

Etter innføringen av kvalitetsreformen og nye eksamensformer har instituttene etablert ulike sensorordninger. Bruken av ekstern sensor varierer. Noen institutter bruker både intern og ekstern sensor på alle emner, mens andre bruker ekstern sensor kun på utvalgte sentrale emner eller på tilfeldig utvalgte emner. Felles for alle instituttene er at bruken av ekstern sensor sees på som en viktig del av kvalitetssikringsarbeidet.

Tilsynsordninger

<http://www.svf.uib.no/fstyreweb/svfa-saker/2005/0607/063.htm>

OPPNEVNING AV PROGRAMSENSORER FOR STUDIEPROGRAMMENE VED DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTETET

Bakgrunn

Fakultetet behandlet sak om iverksetting av ordning med programsensor i fakultetstyremøte den 7. desember 2004, sak nr. 2004/110, og følgende vedtak ble fattet:

"Styret for Det samfunnsvitenskapelige fakultetet vedtar at ordningen med programsensor iverksettes fra og med høsten 2005.

Alle studieprogrammene skal ha fått oppnevnt programsensor i løpet av våren 2005.

Honorering av programsensor skjer etter de retningslinjer som er skissert i saksforlegget."

Ordningen med programsensor er hjemlet i UiBs håndbok for kvalitetssikring av universitetsstudiene og er del av den eksterne sensorordningen. Programsensor kan bl.a. vurdere strukturen i studieprogrammene og evaluere vurderingsordningene. Det er utarbeidet nærmere retningslinjer for ekstern sensur.

Iverksetting av ordning med programsensor

I fakultetsstyresaken skisseres følgende retningslinjer for iverksetting av ordningen:

- * Det oppnevnes én programsensor for hvert studieprogram
- * En person kan være programsensor for flere studieprogram dersom det er ønskelig
- * Det skal utarbeides egne rapporter for hvert program. Programsensor skal levere årlig rapport om arbeidet sitt til fakultetet.

Det er instituttstyre/programstyre som skal nominere personer til vervet som programsensor, mens fakultetet oppnevner. Funksjonstiden er fire år, men kan forlenges med fire år til. Programsensor vil få honorar etter faste satser i tillegg til dekning av eventuelle reisekostnader.

Kommentarer

formalisert, sentralisert og åpen for individuell praksis.. Inntrykk av at studenter ønsker ekstern sensur. Når det gjelder kostnader oppleves det at også intern sensur og andre ordninger har kostnader tilknyttet for eksempel bruk av arbeidstid.

Bakgrunn

Forskrift/retningslinjer

<http://www.adm.hiof.no/~fa/studier/eksamen/>
§ 13. Sensur

1. Det organ styret delegerer beslutningsmyndighet til oppnevner interne og eksterne sensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærer/faggruppe. Det skal benyttes ekstern sensor på minst 30% av de eksamener som inngår med egen karakter på vitnemålet. Det organ styret delegerer beslutningsmyndighet til fastsetter nærmere regler for hvordan ekstern sensor skal benyttes i vurderingsarbeidet, hvilken del av de samlede eksamensbesvarelser som skal vurderes av ekstern sensor og hvordan ekstern sensor for øvrig skal benyttes i vurderingsarbeidet. Disse bestemmelsene tas inn i studieplan og fagplan.
2. For studier som er nevnt under § 17 Vitnemål, skal det være ekstern evaluering av vurderingsordningene. Styret selv oppnevner eksterne sensorer etter forslag fra den enkelte avdeling og fastsetter retningslinjer for vurderingen.
3. Ekstern sensor må ha minst én av følgende kvalifikasjoner:
 - være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høgre nivå ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon
 - på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå
 - gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag

Ekstern sensor bør normalt skiftes ut etter 3 ordinære eksamener i samme emne.

4. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor ved eventuell ny og utsatt eksamen i samme emne.
5. Eksamensoppgavene skal forelegges sensor til uttalelse før eksamen. Når det benyttes eksamensformer som presentasjoner, framvisninger mv., skal sensor informeres på forhånd om det studieopplegg som er lagt til grunn for eksamen.

§ 15. Sensur

1. Det skal benyttes ekstern medsensor til sensur av studentarbeider i minst ett emne på alle årstrinn i alle studier og studieprogrammer.
2. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidaters selvstendige arbeid i høgre grad, jf. universitets- og høgskoleloven § 50 nr. 2.
3. Ved eksamen der det ikke benyttes ekstern sensor etter nr. 1 skal det medvirke to interne sensorer.
4. Avdelingsleder selv oppnevner eksterne medsensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærer/faggruppe. Interne sensorer oppnevnes av avdelingsleder.
5. Avdelingsleder selv fastsetter nærmere regler for hvordan ekstern sensor skal benyttes i vurderingsarbeidet.
6. Ekstern sensor må kunne dokumentere nødvendige faglige kvalifikasjoner i det emnet det skal sensureres i, og ha minst én av følgende kvalifikasjoner:
 - være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høgre nivå ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon
 - på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå
 - gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende emne.
7. Ekstern sensor bør normalt skiftes ut etter 3 ordinære eksamener i samme emner.

HiØ - Hele institusjonen

Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor ved eventuell ny og utsatt eksamen i samme emne.

8. Eksamensoppgavene skal forelegges sensor til uttalelse før eksamen. Når det benyttes eksamensformer som presentasjoner, framvisninger mv., skal sensor informeres på forhånd om det studieopplegg som er lagt til grunn for eksamen.

9. For større skriftlige arbeider, kandidatoppgaver, hovedoppgaver og lignende kan sensurfristen på 3 uker (15 arbeidsdager) forlenges. Likeledes forlenges sensurfristen dersom det ikke er mulig å skaffe kvalifiserte sensorer i tide, jf. lovens § 50 nr. 4. Frist/dato for sensur bør være avklart i den skriftlige avtalen som inngås med sensor.

10. Studentene skal informeres om når sensur faller.

ForskriftURL

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20040426-1024.html>

<http://www.adm.hiof.no/~fa/studier/eksamen/>

Sensurordning

Stort sett ekstern sensor, i de tilfeller dette ikke skjer, brukes to interne sensorer. Hovedsaklig en slutteksamen og -karakter etter hvert kurs. Sensorene utnevnes av avdeling etter forslag fra fagpersonale.

Forskrift/retningslinjer

<http://www.adm.hiof.no/~fa/studier/eksamen/>
§ 13. Sensur

1. Det organ styret delegerer beslutningsmyndighet til oppnevner interne og eksterne sensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærer/faggruppe. Det skal benyttes ekstern sensor på minst 30% av de eksamener som inngår med egen karakter på vitnemålet. Det organ styret delegerer beslutningsmyndighet til fastsetter nærmere regler for hvordan ekstern sensor skal benyttes i vurderingsarbeidet, hvilken del av de samlede eksamensbesvarelser som skal vurderes av ekstern sensor og hvordan ekstern sensor for øvrig skal benyttes i vurderingsarbeidet. Disse bestemmelsene tas inn i studieplan og fagplan.
2. For studier som er nevnt under § 17 Vitnemål, skal det være ekstern evaluering av vurderingsordningene. Styret selv oppnevner eksterne sensorer etter forslag fra den enkelte avdeling og fastsetter retningslinjer for vurderingen.
3. Ekstern sensor må ha minst én av følgende kvalifikasjoner:
 - være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høgre nivå ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon
 - på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå
 - gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag

Ekstern sensor bør normalt skiftes ut etter 3 ordinære eksamener i samme emne.

4. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor ved eventuell ny og utsatt eksamen i samme emne.
5. Eksamensoppgavene skal forelegges sensor til uttalelse før eksamen. Når det benyttes eksamensformer som presentasjoner, framvisninger mv., skal sensor informeres på forhånd om det studieopplegg som er lagt til grunn for eksamen.

§ 15. Sensur

1. Det skal benyttes ekstern medsensor til sensur av studentarbeider i minst ett emne på alle årstrinn i alle studier og studieprogrammer.
2. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidaters selvstendige arbeid i høgre grad, jf. universitets- og høgskoleloven § 50 nr. 2.
3. Ved eksamen der det ikke benyttes ekstern sensor etter nr. 1 skal det medvirke to interne sensorer.
4. Avdelingsleder selv oppnevner eksterne medsensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærer/faggruppe. Interne sensorer oppnevnes av avdelingsleder.
5. Avdelingsleder selv fastsetter nærmere regler for hvordan ekstern sensor skal benyttes i vurderingsarbeidet.
6. Ekstern sensor må kunne dokumentere nødvendige faglige kvalifikasjoner i det emnet det skal sensureres i, og ha minst én av følgende kvalifikasjoner:
 - være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høgre nivå ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon
 - på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå

HiØ - Hele institusjonen

- gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende emne.
- 7. Ekstern sensor bør normalt skiftes ut etter 3 ordinære eksamener i samme emner. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor ved eventuell ny og utsatt eksamen i samme emne.
- 8. Eksamensoppgavene skal forelegges sensor til uttalelse før eksamen. Når det benyttes eksamensformer som presentasjoner, framvisninger mv., skal sensor informeres på forhånd om det studieopplegg som er lagt til grunn for eksamen.
- 9. For større skriftlige arbeider, kandidatoppgaver, hovedoppgaver og lignende kan sensurfristen på 3 uker (15 arbeidsdager) forlenges. Likeledes forlenges sensurfristen dersom det ikke er mulig å skaffe kvalifiserte sensorer i tide, jf. lovens § 50 nr. 4. Frist/dato for sensur bør være avklart i den skriftlige avtalen som inngås med sensor.
- 10. Studentene skal informeres om når sensur faller. Fra Forskrift § 17. Kvalitetskontroll av vurderingsordninger

Det skal gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsordningen innen alle studier og studieprogrammer minimum hvert 4. år.

Som elementer i ekstern evaluering av vurderingsordningen kan inngå:

- Gjennomgang av vurderingsordninger nedfelt i studieplaner, emnebeskrivelser
- Evaluering av eksamensoppgaver og vurderingskriterier i et utvalg av emner som inngår i de aktuelle studier eller studieprogram
- Stikkprøvekontroll av vurderinger gjennomført av intern(e) sensor(er) i et utvalg av emner som inngår i de aktuelle studier eller studieprogram

<http://www.hiof.no/index.php?ID=5895>

Til § 15 Sensur

Ekstern og intern sensor:

* Sensor skal uttale seg om eksamensoppgaven før eksamen avvikles, med unntak av de tilfeller hvor eksamensform gjør dette umulig. Sensor skal i slike tilfeller informeres på forhånd om eksamensform og studieinnholdet.

* Sensor har, sammen med ansvarlig(e) faglærer(e), ansvaret for at eksamensbesvarelsene/eksamensprestasjonene blir sensurert og at signerte karakterlister blir levert eksamensansvarlig innen fastsatt frist.

* Sensor plikter å gjøre seg kjent med gjeldende studieplan og pensum, samt eventuell sensorveiledning for emnet.

Til § 17 Kvalitetskontroll og vurderingsordninger

Den enkelte avdeling/akademi må utarbeide en plan for når de ulike studier og studieprogram skal gjennomgå en ekstern evaluering. I planen må det også sies noe om hvilke elementer som skal inngå i evalueringen av vurderingsordningene.

Avdelingsleder selv oppnevner den/de sensor(ne) som skal foreta den eksterne kvalitetskontrollen.

ForskriftURLKommentarer

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20040426-1024.html>

<http://www.adm.hiof.no/~fa/studier/eksamen/Stort sett ansett for å skape trygghet at det brukes eksterne sensorer.>

UiS - Hele institusjonen

Bakgrunn

Sensur

1. Utdanningsutvalget fastsetter gjennom godkjenning av fag- og studieplaner sensurform og hvordan ekstern deltakelse i evalueringen skal gjennomføres for det enkelte emne, emnegruppe eller fag.

2. Vurderingene skal kvalitetssikres gjennom ekstern deltakelse, enten ved den enkelte vurdering eller ved evaluering av vurderingsordningene. Dersom det ikke benyttes ekstern sensor ved den enkelte vurdering, skal kvalitetssikringen skje gjennom en eller flere av følgende ordninger:

- Ekstern deltakelse ved oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier.
- Ekstern stikkprøvekontroll av vurderinger foretatt av intern sensor.
- Ekstern deltakelse i evaluering av vurderingene som regnes inn i endelig karakter.

3. Dekan oppnevner sensor ved vurdering eller prøving når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Sensor kan være faglærer, annen intern sensor, eller ekstern sensor.

4. Det skal være to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidatenes selvstendige arbeid i høyere grad. Ved bedømmelse av andre prøver og oppgaver skal det være én intern sensor. Når det foreligger særlige grunner, kan dekan unntaksvis bestemme at det skal være to sensorer, eventuelt ekstern sensor.

5. Ved ny sensurering etter §§ 15 og 16 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern.

6. Dekan oppnevner eksterne sensorer. Sensorene oppnevnes normalt for en periode på tre år. Eksterne sensorer kan ikke være ansatt ved Universitetet i Stavanger eller ha ansvar for undervisning ved universitetet.

Ekstern sensor må ha minst en av følgende kvalifikasjoner:

- være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høyere nivå ved universitet, høgskole eller annen forskningsinstitusjon.
- på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå.
- ha erfaring som sensor i vedkommende emne/fag ved universitet/høgskole.
- gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag/emne.

7. Såvidt mulig skal sensor gjennomgå faglærers forslag til eksamensoppgaver før oppgavens endelige utforming. Sensor er medansvarlig for at evalueringen ligger på et faglig forsvarlig nivå.

Forskrift/retningslinjer

ForskriftURL

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20031204-1872.html>

UiS - Det humanistiske fakultet

Sensurordning

Variierer fra fag til fag. Mange fag har nå deleksamener med intern vurdering. Ved større eksamener og større kull der det finnes flere faglærere vil disse utveksle oppgaver fra hverandres grupper. Det brukes også stikkprøver som vurderes av konsulenter. Mange fag har eksterne sensorer og følger "gammel" fagplan til disse kullene er ferdige. Ordningen styres av dekan, men iverksettes av instituttledere og fagpersonale.

Kvalitetsreformen ved HiS/UiS

Oftest vil det kun bli benyttet interne sensorer i vurderingene. Se Lov om universiteter og høyskoler, § 50 - Eksamen og sensur, som sier at det nå bare er påkrevd med ekstern sensur i to tilfeller;

o ved vurdering av studentens prestasjoner i individuelt arbeid på høgre grad (masteroppgave),

o ved klage på karakterer (uansett nivå).

Tilsynsordninger

Det brukes også stikkprøver som vurderes av konsulenter, gjerne eksterne, men også her er det variasjoner.

Kommentarer

Fagpersonale ønsker i stor grad å beholde ordninger med eksterne sensorer, men dette er et kostnadsspørsmål.

UiS - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Sensurordning

Stort sett interne sensorer på lavere grad. Men da med krav om ekstern deltakelse i utformingen av oppgaver og i vurdering av 10% av besvarelsene. I tillegg brukes eksterne til bedømmelse av selvstendige besvarelser på bachelorgrad. Kan be om ekstern sensor i andre sammenhenger (f.eks. muntlig) og fakultetet vurderer hvert enkelt tilfelle.

Internt reglement - §12 om sensur

INTERNT REGLEMENT ANGÅENDE SENSUR VED DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET, HØGSKOLEN I STAVANGER

Det interne reglementet bygger på Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Stavanger av 3. desember 2003, med virkning fra 1. januar 2004. Sist endret 2. januar 2005. Internt reglement vil være gjeldende til en eventuell revisjon av Universitetets reglement.

§12 SENSUR

Vurderingene skal kvalitetssikres gjennom hele vurderingsprosessen ikke som en kontroll, men som en støttefunksjon til intern sensor. For dette brukes ekstern deltagelse. Ekstern deltager må ikke være ansatt ved -, eller ha ansvar for undervisning ved Høgskolen i Stavanger. Ekstern deltager er en samarbeidspartner til intern sensor. Normalt gjennomgår ekstern deltager oppgaveutforming, fastsetting av vurderingskriteriene og ca 10% av eksamensbesvarelsene. I dette arbeidet inngår også en diskusjon med intern sensor om fastsetting av endelig karakter. Det er intern sensor som har det "siste ordet".

Ekstern deltager blir oppnevnt av dekan normalt for en periode på tre år og honoreres etter samme takster som ekstern sensor. Hvis skjema for utfylling av honorar ikke dekker faktisk arbeidsbelastning stipuleres et timebeløp på forhånd, i forhold til beregnet tid. Dette godkjennes av instituttleder og det skrives en egen kontrakt. Fra sentralt hold arbeides det med utforming av nye skjemaer for ekstern deltagelse. Det er fagmiljøene som finner frem til eksterne deltagere. Ekstern deltager må oppfylle minst et av følgende kvalifikasjonskrav: 1) være ansatt på høgskolelektor/amanuensisnivå eller høyere nivå ved universitet, høgskole eller annen forskningsinstitusjon, 2) på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå, 3) ha erfaring som sensor i vedkommende emne/fag ved universitet eller høgskole, 4) gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag/emne.

Bacheloroppgaven skal alltid bedømmes av to sensorer, hvorav den ene er ekstern. Ved videreutdanninger i helse- og sosialfag som gir 60 studiepoeng eller mer skal minimum 30 studiepoeng bedømmes av to sensorer, hvorav den ene er ekstern. Ved muntlig eksamen bør det være to sensorer når dette er hensiktsmessig hvorav den ene er ekstern.

Den valgte vurderingsformen må speile emnets art og undervisningsform.

Det skal foreligge fagspesifikke vurderingskriterier for hjelp ved vurdering.

Strykkarakteren F eller ikke bestått bør begrunnes skriftlig.

Sensurfristen for bacheloroppgaven, kandidatoppgaver, prosjektoppgaver eller større seminaroppgaver er 6 uker fra innleveringsfristens utløp. For master(hoved)oppgaver som har et omfang på 30 studiepoeng eller mer, er sensurfristen 12 uker.

Når en kandidat har blitt vurdert/prøvet på nytt, gjelder den beste karakteren. Dette gjelder når en kandidat har fremstilt seg for ny eksamen ikke ved klage på karakter der §15 er gjeldende.

UiS - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

1) Fra sentralt hold arbeides det med utforming av nye skjemaer for ekstern deltagelse

Tilsynsordninger

Vurderer utforming og utvalg av besvarelser.

Kommentarer

formalisert, fakultetsnivå, åpen for individuell praksis.. Ansatte føler trygghet ved bruk av eksterne vurderinger, men de enhetene som har praktisert disse ordningene lengst ser ut til å "gå seg til" og være i større grad fornøyd.

UiS - Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet

Sensurordning

Fakultetet har hatt en gruppe som skulle se på ordning.

Bakgrunn

Forskrift/retningslinjer

§ 10. Sensur

1. Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte.
 2. Høgskolen oppnevner eksterne sensorer, normalt for tre år om gangen. Ekstern sensor skal ikke være ansatt ved institusjonen (omfatter alle avdelinger ved institusjonen) eller knyttet til institusjonen som timelærer i funksjonstiden som ekstern sensor. Gjesteforelesninger o.l. av svært begrenset omfang utelukker ikke ekstern person som sensor.
 3. Ekstern deltakelse i vurderingen kan f.eks. være følgende:
 - a) Bruk av ekstern sensor for å vurdere eksamensbesvarelser i et fag for alle eller et utvalg av studentene.
 - b) Bruk av ekstern sensor for å kontrollere og godkjenne eksamensoppgaver og de generelle prinsipper for karakterfastsettelse i et fag.
 - c) Bruk av ekstern sensor for å vurdere deler av sensurarbeidet til intern sensor.
 - d) Bruk av ekstern sensor for å vurdere studie-/fagplaner, undervisningsopplegget og/eller vurderingsordningen.
- Høgskolen fastsetter årlig hvordan ekstern sensor skal brukes i vurderingsarbeidet. Det må sikres en variert anvendelse av de ulike måter en bruker ekstern sensor på. Ekstern sensor skal være med på å sensurere eksamensbesvarelsene for et utvalg av studentene minimum hvert 3. år i hvert studium.
4. Det skal alltid være ekstern sensor ved bedømmelse av studenters selvstendige arbeid i høgre grad.
 5. Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform og som omfatter 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor.
 6. Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved vurderingen trekkes inn en tredje sensor som skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap. Ved uenighet mellom faglærer og veileder/øvingslærer på praksisstedet ved vurdering av praksisstudier, tiltrer den faglig ansvarlige som tredje sensor.
 7. Sensurfristen er tre uker fra eksamensdagen. Ved ny sensur som følge av klage eller bytte av sensor, regnes sensurfristen fra det tidspunkt ny sensor er oppnevnt. Styret selv kan gjøre unntak for enkeltksamener og kan i midlertidig forskrift fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.
 8. Ved ny sensurering etter klage jf. lovens § 51 nr. 2 og § 52 nr. 4 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.
 9. Sensur for skriftlig eksamen kunngjøres ved oppslag eller via høgskolens vev-baserte

HiL - Hele institusjonen

studieadministrative system. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.

10. En student som har bestått en separat eksamen som inngår som en del av en avsluttende sammensatt vurdering, skal normalt ikke måtte avlegge ny separat prøve med mindre annet er bestemt i fag-/kursbeskrivelsen.

ForskriftURL

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20030325-0398.html>

HiL - Hele institusjonen

Sensurordning

Retningslinjer gir en minstenorm. Antall kurs og eksamener varierer og bruk av sensor varierer fra bare intern, via intern med stikkprøver til ekstern sensor.

Tilsynsordninger

En del er nedfelt i reglene, men en helhetlig ordning skal utredes i løpet av høsten.

Kommentarer

formalisert og sentralisert, men åpen for individuell praksis.

HiNe - Hele institusjonen

Bakgrunn

1) Regler om sensur framgår av lovens § 50 nr 2, 4 og 5.

2) Alle eksamener som skal framgå på vitnemål eller regnes inn i karakteren for et studium, skal være sensurert av minst to sensorer, derav en ekstern. Styret kan gjøre unntak fra denne bestemmelsen dersom det ikke er mulig å skaffe kvalifisert sensor.

Det gjelder spesielle regler for praksisopplæring ved profesjonsstudiene.

3) Avdelingstyret oppnevner sensorer etter forslag fra studieleder/dekan i samråd med faglærere/faggruppe/fagteam. I fag som ikke har studieleder er dekan ansvarlig for å fremme forslag til sensorer. Når det gjelder studietilbud som ikke er forankret i en bestemt avdeling, oppnevner rektor sensorer. To klagesensorer skal normalt oppnevnes samtidig.

4) Ekstern sensor skal ikke være tilknyttet høgskolen i funksjonstiden, kan ikke oppnevnes for mer enn tre år, og må ha minst en av følgende kvalifikasjoner:

- * Være ansatt på minimum høgskolelektornivå ved annen utdannings-/forskningsinstitusjon
- * På annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå
- * Ha erfaring som sensor i vedkommende fag/emne ved universitet/høgskole
- * Gjennom yrkeserfaring være særlig kvalifisert i faget.

5) Den som påtar seg sensoroppdrag påtar seg samtidig å være sensor til eventuell ny/utsatt eksamen i samme fag/emne. Ved ny sensurering etter § 14 benyttes nye sensorer.

Forskrift/retningslinjer

Vedtak i utdanningsstyre

ForskriftURL

HiNe - Hele institusjonen

Sensurordning

Stort sett eksterne sensorer

To avdelinger, Mat og Ped, bruker interne.

Norsk (10 studiepoeng 2. studieår)

Vurderinga omfattar både fagleg og fagdidaktisk kunnskap og innsikt, kreative evner, evne til refleksjon og evne til å formidle fagstoffet. Det blir i sluttvurderinga gitt ein karakter som byggjer på to komponentar. Den eine komponenten er ei vurdering av 4 av dei 6 obligatoriske skriftlege innleveringane (mappevurdering). Den andre delen er ein tradisjonell skoleprøve med ekstern sensor.

Tilsynsordninger

I liten grad

Kommentarer

Basert på vedtak i utdanningsstyre så er det eksamenskontoret sentralt som skaffer sensorer i samråd med faglærere. Ikke spesifisert utover henvisning til UHL. Ingen spesifikke kriterier knyttet til valg av ordning.. Interne sensorer ble anbefalt av tidligere admin, basert på økonomiske kriterier. Faglærere ønsket å opprettholde eksterne ordninger.. Elever ikke så opptatt av sensorordning, mer av effektivitet.

NHH - Hele institusjonen

Bakgrunn

http://www.nhh.no/adm/sentraladministrasjonen/arkiv/Interne_innstillinger_rapporter/Rapport%20til%20styret,%2016.%20mars%202004.doc

"System for sikring av studiekvalitet ved NHH"

Programutvalgene er involvert i vurderingen av bruk av ekstern sensur vs. alternativt system for ekstern evaluering.

Forskrift/retningslinjer

Det skal fremgå av studieplanen for hvert enkelt studium hvilken vurderingsform som skal benyttes i de ulike emner. Vurderingsformen kan bestå av ett eller flere elementer. Dersom flere elementer inngår i vurderingsformen, skal den prosentvise fordelingen i karakterfastsettelsen angis.

ForskriftURL

<http://koruna.nhh.no/studiehandbok.htm>

NHH - Hele institusjonen

Sensurordning

Stort sett ekstern sensor. På enkelte kurs vil innleveringer kunne vurderes av fagpersonale, men de vil ha en avsluttende skoleeksamen med vurdering av ekstern sensor.

Tilsynsordninger

Ikke per dags dato, men er en del av vurderingene som gjøres. Mtp vurdering av eksamensformer, stikkprøver etc.

Kommentarer

Man opplever ekstern sensor som en særlig kvalitetssikring, personale og studenter ønsker ekstern sensur.

HSF - Hele institusjonen

Bakgrunn

I tillegg til det forskriftene som angir et minimumsnivå så er det stort sett eksterne sensorer som er normen, men det er store variasjoner fra fag til fag. Med andre ord bruker også en del intern sensur.

Forskrift/retningslinjer

§ 15. SENSUR

1. Alle eksamenar/sluttvurderingar i emne eller fag som skal inngå på vitnemål eller karakterutskrift skal vere sensurert av minst to sensorar.
 2. Det skal vere to sensorar, der ein er ekstern, ved minst ein deleksamen som inngår i eksamen/sluttvurdering for eit studium normert til 60 studiepoeng.
 3. Det skal vere to sensorar, der ein er ekstern for minimum ein eksamen i kvart studieår i fleirårige utdanningar, grads- og kandidatstudium og ved vurdering av kandidatane sitt sjølvstendige arbeid i høgre grad.
 4. Det skal vere ekstern evaluering av vurderinga eller vurderingsordninga jmf. Lova §50. Avdeling/grunneining har ansvar for dette. Ekstern evaluering kan vere:
 - a) ekstern sensor deltek i sluttvurdering/eksamen for alle kandidatane etter ein fastsett plan
 - b) ekstern sensor evaluerer vurderingsformene slik dei kjem til uttrykk i fag- og studieplanar, eksamensoppgåver og eventuelle sensorrettleggingar
 - c) ekstern sensor deltek ved vurdering av eit tilfeldig utval eksamensoppgåver(stikkprøver)
 5. Ved vurdering av praksisopplæring o.l. skal faglærar ved høgskulen og rettleiar på praksisstaden vurdere studenten til «greidd» eller «ikkje greidd» praksis. Studenten har krav på vurdering undervegs. Dersom det er tvil om ein student vil få godkjend ein praksisperiode, skal studenten i tillegg til vanleg rettleiing også få ei førebels skriftleg vurdering. Denne skal gjevast så tidleg som mogleg og seinast tre veker før praksisperioden etter planen skal vere avslutta. Ved praksisperiodar som varer fem veker eller mindre, skal varsel gjevast midtveg i perioden. Denne vurderinga skal klart gjere greie for vurderinga så langt og eventuelle vilkår for «greidd» praksis ved sluttevaluering. For ein skilde studium kan det vere andre former for vurdering av praksis. Avdeling/grunneining fastset slike vurderingsformer i fag- eller studieplan.
 6. Avdeling/grunneining oppnemner sensorar. Klagekommisjon blir oppnemnd samstundes med ordinær kommisjon.
 7. Ved ny sensur skal det vere minst to nye sensorar, der minst ein er ekstern. Ein ekstern sensor skal til vanleg ikkje vere sensor samanhengande i same fag eller emne ved høgskulen i meir enn fem år. Ekstern sensor kan ikkje vere tilsett eller ha hatt undervisningsoppgåver av vesentleg omfang ved høgskulen innan det aktuelle fagområdet i same studieår som eksamen vert arrangert. Ekstern sensor må ha minst ein av følgjande kvalifikasjonar:
 - vere tilsett på minimum høgskulelektornivå ved annan utdannings- eller forskingsinstitusjon.
 - på anna måte ha dokumentert vitskapeleg kompetanse på tilsvarende nivå.
 - ha røynsle som sensor i vedkomande fag, emne eller kurs ved universitet eller høgskule.
 - gjennom yrkespraksis vere særleg kvalifisert innan vedkomande fag.
- Den som tek på seg sensoroppdrag, tek samstundes på seg å vere sensor ved eventuell ny eksamen i faget, emnet eller kurset.
8. Dersom dei to sensorane ikkje blir samde om vurderinga av eit eksamenssvar, skal vurderinga overlatast til ein tredje sensor til avgjerd. Dette skal vere ein ekstern sensor. Den nye sensoren har rett til å gjere seg kjend med dei første sensorane si vurdering og eventuelle grunngeving.

HSF - Hele institusjonen

ForskriftURLKommentarer

<http://www.hisf.no/studadm/eksamen/>

Det er formaliserte og sentraliserte (minimums)krav som gjelder alle avdelingene. I tillegg er det en del individuell praksis, men særlig de tidligere DH-avdelingene gjennomfører stort sett ekstern evaluering av besvarelser.

Bakgrunn

Forskrift/retningslinjer

Kapittel V. Sensur

§ 15. Sensurordninger

En ekstern sensor skal godkjenne eksamensoppgaver, inkludert sensorveiledning og vurdere og evaluere alle eller et utvalg av eksamensbesvarelsene.

Følgende sensurordninger gjelder for eksamener ved Høgskolen i Bodø:

1. Det skal benyttes to sensorer, hvorav minst én ekstern, i følgende tilfeller:
 - a. Ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høgre grad
 - b. Ved ny sensurering etter lov om universiteter og høgskoler § 51 nr. 2, klage over formelle feil ved eksamen og lov om universiteter og høgskoler § 52 nr. 4, og klage over karakterfastsettelse.
2. Det skal som hovedregel benyttes to sensorer, hvorav minst én ekstern ved alle eksamener på høgre grads studier (mastergradsnivå).
3. Det skal benyttes to sensorer i følgende tilfeller:
 - a. Ved bedømmelse av muntlig eksamen og vurdering av praktiske prøver eller lignende som inngår i vurderingsgrunnlaget, og som etter sin art ikke lar seg etterprøve og derfor ikke kan påklages.
4. I alle tilfeller der det ikke benyttes ekstern sensor, skal det benyttes minst én intern sensor kombinert med eksamenskomité.

Vurdering av praksisopplæring og lignende beskrives i de enkelte studieplaner.

§ 16. Oppnevning av sensorer

1. Avdelingene oppnevner sensorer. Klagekommisjon bør oppnevnes samtidig med ordinær kommisjon.
2. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor ved eventuell ny og utsatt eksamen i samme emne.
3. En ekstern sensor må ha minst én av følgende kvalifikasjoner:
 - a. Inneha vitenskapelig kompetanse som kvalifiserer for ansettelse som minimum høgskolelektor/amanuensis ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon.
 - b. I særlige tilfeller gjennom relevant yrkespraksis være særlig kvalifisert for å foreta sensur innenfor et bestemt område.

§ 17. Ekstern sensur

1. Sensur er den vurdering og evaluering som sensor utfører.
2. Ekstern sensur kan være en av følgende:
 - a. ekstern sensor deltar ved vurdering av eksamensbesvarelsene fra alle kandidatene
 - b. ekstern sensor deltar ved utforming av eksamensoppgaver og sensorveiledning
 - c. ekstern sensor foretar kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater.
3. Styret må gi godkjenning når alternativ a benyttes.
4. Avdelingsstyret oppnevner eksamenskomiteen. Krav til ekstern sensor i § 16 Oppnevning av sensorer, gjelder her.

§ 18. Eksamenskomité

1. Eksamenskomiteen skal kontrollere at eksamen og karaktersetning er i tråd med studiets/emnets beskrivelse og akademisk aksepterte faglige krav.
2. Eksamenskomiteen skal ha eksternt flertall.
3. De emner som ikke benytter minst ett av alternativ a, b, eller c i § 17 skal kontrolleres av eksamenskomiteen.

HBO - Hele institusjonen

4. Eksamenskomiteen skal foreta en samlet vurdering av alle vurderingsordningene som inngår i et eller en gruppe studieprogrammer.
5. Ved tverravelingsvise studieprogrammer gjelder retningslinjene for den avdelingen som har ansvaret for studieprogrammet.
6. Avdelingene selv fastsetter retningslinjer.
7. Avdelingsstyret oppnevner eksamenskomiteen.
8. Avdelingsstyret har ansvar for at bruken av vurderingsformer koordineres.
9. I den eksterne komiteen må minimum én person tilfredsstillende følgende kompetansekrav:
 - Må inneha vitenskapelig kompetanse som kvalifiserer for tilsetting som minimum førstelektor/førsteamanuensis ved universitet/høgskole eller annen forskningsinstitusjon.

ForskriftURL

<http://www.lovdatab.no/for/sf/uf/xf-20040615-0956.html>

HBO - Avdeling for fiskeri- og naturfag

Sensurordning

Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger.

I emnene som inngår i dette studiet forekommer både tradisjonelle skriftlige eksamener, muntlige eksamensformer, hjemmeeksamen (prosjektarbeid) og ellers former for mappevurdering eller godkjenning av arbeidskrav. De fleste emner blir vurdert av intern sensor, men er underlagt regelmessig kontroll via eksamenskomité med ekstern representasjon. Noen emner sensureres av både intern og ekstern sensor:

Bachelor i fiskeriøkonomi

Årsstudium i fiskeri og akvakultur

Bachelor i sjømat og kvalitet

Emnene i studiet vurderes gjennom skoleeksamen, muntlig eksamen, mappeevalueringer og hjemmeeksamen. Det benyttes en kombinasjon av interne og eksterne sensur, men normalt intern sensur med regelmessig kontroll av en ekstern eksamenskomité:

Bachelor i eksportmarkedsføring

Ikke Nevnt:

Årsstudium i biologi og kjemi

Bachelor i biologi

Bachelor of Responsible Fisheries

Bachelor i akvakultur

Bachelor i fiskeriøkonomi

Tilsynsordninger

I de tilfeller man bruker intern sensor er det ulike eksterne tilsynsordninger, eksamenskomite. (Se forskrifter)

Kommentarer

Formalisert, delegert og åpen for individuell praksis.. Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger. Sentraliserte rammer, men desentralisert tolkning og iverksettelse. Debatt gående internt og nedsatte også en arbeidsgruppe for å diskutere ulike ordninger. Det er ingen føringer f.eks. mtp størrelse av kull og bruk av eksterne/interne sensorer.

HBO - Avdeling for samfunnsfag

Sensurordning

Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger.

Det vil være en variasjon individuelle og gruppeevalueringer, og mellom intern og ekstern sensur innen studiet:

Bachelor i økonomi og personalutvikling

Det arbeides med utprøving av ulike evalueringsformer og omfanget av bruk av ekstern sensor:

Bachelor i statsvitenskap

Ikke Nevnt:

Bachelor i sosiologi

Bachelor i kulturkunnskap

Bachelor i politikk og administrasjon

Årsstudium i nordlige studier

Årsstudium i kulturkunnskap

Årsstudium i statsvitenskap

Årsstudium i sosiologi

Ettårig studium i personalledelse og kompetanseutvikling

Det benyttes i hovedsak intern sensur, men det vil være aktuelt med ekstern sensur i noen av kursene. Hvilke kurs dette gjelder, vil bli avgjort ved begynnelsen av hvert semester:

Bachelor i historie

Årsstudium i historie

Høgskolen i Bodø benytter normalt intern sensor på eksamen av lavere grad. Ved Senter for journalistikk benyttes ekstern sensor på noen eksamener/eksamensbesvarelser:

Bachelor i journalistikk

Alle eksamener blir sensurert av to interne sensorer:

Bachelor i sosialt arbeid (sosionomutdanning)

Tilsynsordninger

I de tilfeller man bruker intern sensor er det ulike eksterne tilsynsordninger, eksamenskomite. (Se forskrifter)

Kommentarer

formalisert, delegert og åpen for individuell praksis.. Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger. Sentraliserte rammer, men desentralisert tolkning og iverksettelse. Debatt gående internt og nedsatte også en arbeidsgruppe for å diskutere ulike ordninger. Det er ingen føringer f.eks. mtp størrelse av kull og bruk av eksterne/interne sensorer.

HBO - Handelshøgskolen i Bodø

Sensurordning

Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger.
Desentralisert og overlatt avdelinger/fagpersonale.

Det vil hovedsakelig bli benyttet intern sensur ved evaluering.
Bachelor i informatikk
Bachelor i Business og IT

Det vil være en variasjon individuelle og gruppeevalueringer, og mellom intern og ekstern sensur innen studiet
Bachelor i økonomi og ledelse
Påbygningsstudium til bachelor i økonomi og ledelse, ett år
Bachelor i økonomi og personalutvikling
Bachelor i økonomi og eksport
Bachelor i revisjonsfag

Ikke Nevnt
Bachelor i idrettsadministrasjon

Det vil i hovedsak være ekstern sensur innen studiet.
Påbygningsstudium i revisjon, ett år

Tilsynsordninger

I de tilfeller man bruker intern sensor er det ulike eksterne tilsynsordninger, eksamenskomite.
(Se forskrifter)

Kommentarer

spesifisert og nedtegnet og åpen for individuell praksis(!). Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger. Sentraliserte rammer, men desentralisert tolkning og iverksettelse. Debatt gående internt og nedsatte også en arbeidsgruppe for å diskutere ulike ordninger. Det er ingen føringer f.eks. mtp størrelse av kull og bruk av eksterne/interne sensorer.

HBO - Profesjonshøgskolen

Sensurordning

Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger.

Ikke Nevnt:

Videreutdanning i operasjonssykepleie

Bachelor i sykepleie

Videreutdanning i helse, miljø og sikkerhet

Idrett påbyggingsstudium

Idrett, årsstudium

Spesialpedagogikk 2

Bachelor i idrett

Fire-årig allmennlærerutdanning

Heimkunnskap 1 påbygging

Matematikk 2

Bachelor - førskolelærerutdanning

Bachelor i sykepleie

Oppgaven vurderes av to sensorer:

Helsepedagogikk for helsepersonell og brukere

Tilsynsordninger

I de tilfeller man bruker intern sensor er det ulike eksterne tilsynsordninger, eksamenskomite.
(Se forskrifter)

Kommentarer

Formalisert, delegert og åpen for individuell praksis.. Hele spekteret dekkes, basert på avdelingenes og fagansvarliges vurderinger. Sentraliserte rammer, men desentralisert tolkning og iverksettelse. Debatt gående internt og nedsatte også en arbeidsgruppe for å diskutere ulike ordninger. Det er ingen føringer f.eks. mtp størrelse av kull og bruk av eksterne/interne sensorer.